216
SEP 6 1941

VIENYBĖ

LITHUANIAN NATIONAL WEEKLY

Lietuvi, atsimink, kad didžiausias Tavo tautos, ... laisvės, nepriklausomybės ir gerovės, priešas buvo, yra ir bus ... nistas. Todėl Tavo šventa pareiga visur ir visados atkakliai k... su juo.

New York Public Library 470 Fifth Ave.

LV METAI 36 N. PENKTADIENIS, 1941 M. RUGSĖJO (SEPTEMBER) 5 BROOKLYN, NEW YORK. KAINA 5 CENTAI

DABAR

Ką tai reiškia?
Malda be amen
Vergų vaikai
Gailisi klaidų

JUOZAS TYSLIAVA

Mums praneša, kad Pabaltijo valstybių pasiuntiniai Londone pareiškę bendrą protestą dėl vokiečių okupacijos.

Pranešime sakoma, kad Anglijos vyriausybė ir toliau tų trijų, pirmiau bolševikų, dabar nacių okupuotų, valstybių pasiuntinius laiko teisėtais atstovais.

Ar tai reiškia, kad anglai, laimėję karą su vokiečiais, Pabaltijo tautų nemano pavesti rusams?

Ar tai reiškia tą patį, kas skelbiama Roosevelto ir Churchillio aštuonių punktų deklaracijoje?

— Po karo kiekviena tauta galės išsirinkti tokią valdžią, kokia jai pačiai patiks...

Tai būtų labai gerai.

* * *

Pasirodo, kad Kauno radijas kiekvieną vakarą groja Lietuvos himną. Pasirodo, kad ne tik Kaune, bet ir Vilniuje, Gedimino pilies bokšte, plevėsuoja trispalvė Lietuvos vėliava.

Ką dabar sakys mūsų bolševikai, taip graudžiai apraudoję nacių "paniekintą" Lietuvos himną ir vėliavą?

Bet ką jiems reiškia? Jų akys dūmų nebijo. Bolševikas, nelyginant, katinas: išmesk jį iš kelinto aukšto — vistiek ant kojų nukris...

Užvakar bolševikas giedojo, vakar tyčiojosi, o šiandien verkia.

Rytoj, jeigu reiks, jis mušis į krūtinę.

Stalino malda neturi amen. Ją gali varyti iš abiejų galų.

* * *

Vai varge, varge, vargeli mano...

Kada Amerikos lietuviai liausis mėgdžioję kitataučius?

Andai vienas laikraštis rašo apie naują lietuvį gydytoją, kurio vardas Petras, o pavardė — Miškinis.

Ar jūs manote, kad šitas, su tokia gražia pavarde, lietuvis moka didžiuotis savo protėvių kultūros palaikais? Ne, jis savo seną lietuvišką rūbą iškeitė į airišką kailį. Jis jau vadinasi McKinnis...

Ar skotai, velšai arba airiai savinasi lietuvių pavardes? Ar graikai, kurių pavardės labai panašios mūsiškėms, taip pat puošiasi svetimųjų rūbu?

Dėja, tik mes vieni, baudžiavos sūnūs, taip elgiamės.

° ° °

Yra žmonių, kurie visados gailisi po laiko.

Sakoma, kad Stalinas gailisi, įsakęs okupuoti Lietuvą, Latviją ir Estiją. Tai, girdi, buvusi "Sovietų Sąjungos klaida..." Tai jis pareiškęs Anglijos ambasadoriui Maskvoje.

Kai generolas Sikorskis lankėsi Kanadoje, tai jis Lietuvos konsului, Grant Suttie, tą patį pareiškęs. Girdi, "pilsūdskininkai padarę klaidą, užimdami Vilnių.

Sikorskis tvirtinęs, kad atveityje lenkai nereikšią pretenzijų nei į Vilnių, nei į jo kraštą.

Pažiūrėsim, kaip tas šlubis šoks.

BALTIJOS PASIUNTINIAI LONDONE PASMERKĖ VOKIEČIŲ OKUPACIJĄ

Bendrame memorandume trijų valstybių atstovai reikalauja tautoms nepriklausomybės

LONDON. — Rugsėjo 2 d. Lietuvos, Latvijos ir Estijos pasiuntiniai Londone įteikė Britų užsienių reikalų ministerijai pareiškimus, kuriuose smerkiama vokiečių okupacija Pabaltijo kraštuose.

Be to, bendrame memorandume Pabaltijo valstybių pasiuntiniai pareiškė, kad jie, vadovaudamiesi Roosevelto - Churchillio deklaracijos dvasia, yra įsitikinę, jog, sąjungininkams laimėjus karą, Pabaltijo tautos atgausiančios savo politinę nepriklausomybę.

Šis memorandumas, kaip iš Londono pranešama, išskaidęs įvairius spėliojimus būk Pabaltijo tautos laukusios vokiečių okupacijos. Po šio memorandumo britų vyriausybė davė suprasti, kad ir ateityje Pabaltijo valstybių pasiuntiniai Londone bus laikomi teisėtais atstovais. Jiems ir toliau bus teikiamos įvairios diplomatinės privilegijos, bus leidžiama rūpintis savo atstovaujamų tautų reikalais.

PRAŠO MUSSOLINIO PAGALBOS

MASKVA. — Užsienių vicekomisaras Lazovsky korespondentams pareiškė, kad Hitleris, vokiečiams užėmus estų sostinę Taliną, asmeniškai prašęs Mussolinio karinės paramos. Hitleris prašęs tiek kariuomenės, kad ja galėtų užpildyti tas spragas, kurios vokiečių armijoje susidarė po kovų su bolševikų armija.

Vokiečiai gamina batus iš šiaudų

BERLIN. — Pereitą pavasarį vokiečiai pradėjo gaminti batus iš šiaudų. Tokius batus nešiojo moterys ir vaikai, bet dabar jų reikalauja ir vyrai. Tačiau 30 vokiečių batų fabrikų nepajėgia pagaminti reikiamo skaičiau šiaudinių batų.

SUOMIAI IŠVIJO BOLŠEVIKUS

HELSINKI. — Suomių armija galutinai išvijo bolševikus iš teritorijų, kurias sovietai buvo okupavę rusų-suomių karo metu. Atstačius savo senąsias sienas, suomių kariuomenės vadas maršalas Mannerheimas savo įsakyme kariuomenei pareiškė, kad dar nelaikas padėti ginklus. Kova prieš bolševizmą bus tęsiama. Maršalas Mannerheiper paskutiniuosius 25 metus suomių armijai vadovauja trečiu kartu.

Buvęs Ispanijos prezidentas kalėjime

LISABONA. — Buvęs respublikoniškos Ispanijos prezidentas dr. Niceto Alcala Zamora laikomas prancūzų kalėjime Afrikoje, netoli Dakaro. Zamora apakęs, 64 metų amžiaus. Su juo kartu kalinama ir visa jo šeima. Zamora balandžio mėnesį su kitais ispanų emigrantais iš Marseille išplaukė į Pietų Ameriką, bet kelyje prancūzai juos sulaikė ir grąžino į Afriką. Kti 300 emigrantų buvo patalpinti į koncentracijos stovyklas netoli Casablankos.

Sudegintos marksistinės knygos Kaune

LONDON. — Žiniomis iš Kauno, laikinoje Lietuvos sostinėje, ties Abraomo Mapo vardo žydų knygynu, šiomis dienomis įvyko oficialės marksistinio turinio knygų deginimo ceremonijos. Knygų krūvoms pleškant, prie laužo, grojo vokiečių kariškas orkestras. Bolševikiškų knygų deginimo ceremonijose dalyvavo aukštieji vokiečių kariuomenės atstovai ir lietuvių jaunimas.

HITLERIS MANO, KAD JO ARMIJOS DAR ŠIĄ ŽIEMĄ PASIEKS VOLGĄ

Norėdami sutrumpinti frontą, naciai sutinka leisti suomiams susitaikyti su bolševikais

GENEVE, Šveicarija. — Paprastai patikimi informacijų šaltiniai sako, kad Hitleris, pasimatęs su Mussoliniu, apmetęs trečiojo karo meto planus. Plane numatoma žiemai pravesti naują frontą, kuris prasidės nuo Ladogos ežero, sieks Leningradą, eis už Maskvos, išsitiesdamas palei Volgą, iki Kaspijos jūrų. Vokiečių generalis štabas jau kalba apie "naują strateginę situaciją."

Užimtiems kraštams valdyti, vokiečiai numato paskirti tris administracinius vienetus, kurie tvarkys turtingiausias Ukrainos ir kitų kraštų srytis. Į tas srytis įeis turtingieji kraštai — Grūzija, Ukraina ir Kaukazas. Vokiečiai mano gauti ketvirtadalį tų kraštų šiųmetinės naudos, o kitais metais — viską.

Kitas žingsnis — pasiūlymas taikos anglams. Tačiau manoma, kad anglai pasiūlymą atmes. Jei pasiūlymas bus atmestas, vokiečiai planuoja ką kitą. Jie mano leisti suomiams susitaikyti su rusais, nes tuo būdu sutrumpėtų frontas.

PRANEŠIMAI IŠ LIETUVOS

Bolševikai, bėgdami iš Lietuvos, pagrobė generolo Raštikio vaikus ir seną motiną. Raštikio žmonos, bolševikams užpuolus jų namus, nebuvo. Vienas Raštikių vaikas, išvežtas į Rusiją, buvo tik kelių mėnesių. Šios žinios dar nepatikrintos.

Kauno radijas, baigdamas nakties programą, groja Lietuvos himną, o po jo groja ir okupantų vokiečių, himnus. Kauno radijo programa tęsiasi visą dieną. Daug skaitoma žinių, kurios imamos iš Berlyno šaltinių. Programoje žymiausieji Lietuvos dainininkai — Kipras Petrauskas, Grigaitienė, Gražyna Matulaitytė, Vincė Zaunienė, Dvarionytė, Stasys Santvaras ir Sodeika.

Lietuvos mokyklos baigiamos pertvarkyti. Visi bolševikų primesti patvarkymai panaikinti. Vidurinės mokyklos vėl vadinamos gimnazijomis, nepilnos vidurinės mokyklos progimnazijomis ir ekonominės mokyklos — prekybos mokyklomis Bolševikų propagandistai iš gimnazijų atleisti. Bolševikų išduoti diplomai pakeičiami į lietuviškus diplomus. Pavasarį baigusieji gimnazijas turės laikyti lietuvių kalbos egzaminus, nes bolševikų laikais lietuvių kalbos mokymas buvo apleistas. Taip pat iš Kauno radijo dažnai kalba žurnalistas Petras Babickas, jis ragina jaunimą nenusiminti ir pasitikėti geresne ateitimi. Babickas yra lankęsis Amerikoje.

Iš Vilniaus gauta žinių, kad Lietuvos korpusas per vokiečių rusų karą mažai nukentėjo. Jis buvo patekęs į labai sunkias sąlygas, bet mūšių su bolševikais metu nedidelis karių skaičius tenukentėjo.

Geležinkeliais susisiekimas tarp Kauno ir Šiaulių sulaikytas. Tuo geležinkeliu gali naudotis tik kariai ir uniformuoti policininkai.

Dabar paaiškėjo, kad bolševikai, besitraukdami, išsivežė ir Lietuvos banko direktorių Vitą Statkų, atsargos karininką ir savanorį kūrėją.

Iš Kauno gaunamos žinios, kad laikinoji Lietuvos sostinė tvarkosi. Nors mieste susisiekimas labai sunkus, nes bolševikai išsivežė daug savivaldybės busų ir kitų susiseikimo priemonių. Miesto sanitarijos, arba medicinos skyrius veikia, tik trūksta gydytojų specialistų, kurių daugelį bolševikai išsivežė. Ligonių lankymas namuose labai sunkus, dėl susisiekimo trūkumų. Veikia senelių prieglaudos, taisomos gatvės, keliai, vandentiekis taip pat veikia, išskyrus Aleksotą. Miesto tvarkymo darbas varomas pirmyn. Įdomu, kad apie 300 miesto tarnautojų, kuriuos bolševikai buvo paskyrę, išbėgiojo.

Šveicarų laikraštis Gazette De Lauzanne rašo, kad vokiečiai ruošiasi rytuose sudaryti visą eilę valstybių su didesnėmis ar mažesnėmis nepriklausomybėmis Į Pabaltijo kraštus iš Vokietijos neleidžiama grįžti vokiečiams, arba vokiškos kilmės asmenims, kurie bolševikų okupacijos metu išsikėlė į Vokietiją. Vokiečiai savo tautiečius nori sukoncentruoti į vieną vienetą.

Lietuvoje panaikinti visi sovietų įvesti įstatymai, patvarkymai ir įsakymai. Visose srityse grąžinti įstatymai, veikusieji iki 1940 m. birželio 15 d,

Lietuvoje kai kurie gyventojai mėgina suvesti sąskaitas su nepatikimais asmenimis. Valdžia įsakė nevykdyti savo teismų, nes kiekvienas lietuvių tautai nusikaltęs bus teisiamas valstybės teismo.

Lietuvoje visi ūkininkai turi ir toliau rūpintis tais žemės plotais, kuriuos jie valdė iki 1941 m. birželio 23 d. Peržiūrint ir pertvarkant žemės paskirstymą, bus atsižvelgta į įdėtą darbą ir už tai atlyginta.

Lietuvoje Raudonasis Kryžius ėmėsi iniciatyvos išaiškinti, kiek Lietuvoje bolševikai iššūdė gyventojų. Darbas laba sunkus, nes bolševikai daug žmonių iššūdė slapta, juos pakasė įvairiose vietose. Be to, bolševikai, paskutinėmis siautėjimo dienomis, daug iššudė civilių gyventojų ir juos paliko savo piktadarystės vietose. Raudonasis Kryžius įvairiais būdais renka žinias apie žuvusiuosius ir palaidotus ir, suradęs tokius, sužino jų pavardes ir atitinkamai palaidoja.

MIRĖ MARIANAPOLIO KOLEGIJOS ĮSTEIGĖJAS JONAS NAVICKAS

Kun. dr. Jonas Navickas buvo ilgametis tos kolegijos vedėjas, tėvų marijonų provincijolas

KUN. J. NAVICKAS

PUTNAM, CONN. — Praėjusį antradienį širdies liga mirė kun. dr. Jonas Navickas, Marianapolio kolegijos įsteigėjas, ilgametis jos vedėjas, Tėvų Marijonų provincijolas.

Kun. dr. Jonas Navickas, palyginti, buvo dar jaunas žmogus, vos 46 metų amžiaus. Jis yra gimęs 1895 m. Virbalyje, kur ir pradėjo mokytis. Iš Vilkaviškio gimnazijos jis įstojo į Seinų seminariją. Vėliau atvyko į Ameriką, kur išėjo aukštąjį mokslą. Be to, jis savo studijas tęsė Friborgo universitete, Šveicarijoje.

Gavęs teologijos daktaro laipsnį, kun. Navickas parašo eilę veikalų, redaguoja laikraščius, organizuoja lietuviškas draugijas ir t.t. Be įvairių studijų, kun. dr. Navickas yra parašęs keletą dramos veikalų.

Mirusiojo asmenyje Amerikos lietuviai neteko vieno iš žymiausių veikėjų o katalikų visuomenė — vado.

Velionis laidojamas šį šeštadienį, toje pačioje Marianapolio kolegijos žemėje, kur jam teko tiek daug darbuotis lietuvių kultūros naudai.

RYTŲ FRONTE EINA SMARKIOS KOVOS

LONDONAS. — Vokiečių-rusų fronte eina smarkios kovos. Paskutiniu metu, rusai smarkiai atakavo vokiečius centriniame fronte, į kurį sueina keliai, vedą vokiečius į Maskvą. Maskva tvirtina, kad jie, kai kuriose vietose, vokiečius atmušę 30 mylių. Pietiniame fronte, Ukrainoje, svarbesnių įvykių nebuvo. Tik Maskva vėl tvirtino, kad jų pulkai keliose vietose prasilaužė per vokiečių frontą ir padarę vokiečiams daug žalos.

Leningrado supimas tęsiamas toliau. Vokiečiai priėjo trečią rusų sustiprinimo liniją. Rusai tvirtina, kad mūšiuose prie Leningrado vokiečiai sulaikyti.

Vokiečių informacijomis, kovos su rusais pareikalavo daug aukų. Vienas laikraštis skelbia, kad sunkiose sąlygose kovoją vokiečių kariai laukia skubios pagalbos.

VOKIEČIŲ MOTERYS PRIEŠ KARĄ

STOCKHOLM. — Keli tūkstančiai moterų užtvenkė geležinkelius, kuriais buvo vežami kareiviai į rytų frontą. Traukiniams kelią valyti, reikėjo prieš moteris pavartoti kulkosvaidžius. Didžiulės demonstracijos įvyko keliose Vokietijos vietose. Demonstrantai kėlė nerimą dėl vokiečių didelių aukų rytų fronte.

Tie patys šaltiniai iš Stockholmo praneša, kad rytų fronte esantiems vokiečių kareiviams draudžiama susirašinėti su savo šeimomis ir giminėmis.

WASHINGTON. — Jungtinės valstybės didelius kiekius naftos parduoda Ispanijai. Tvirtinama, kad tuo norima ispanus paveikt nestoti karan ašies pusėje.

ALIEJAUS YRA PAKANKAMAI

WASHINGTON. — Amerikos geležinkelių sąjungos pirminnkas J. J. Pelley pareiškė, kad Amerikos geležinkeliai turi užtektinai aliejaus tankų iš Texas atvežti gesolino ir alyvos nuo šešių iki aštuonių milijonų bačkų.

SĖKMINGAS KANADOS LIETUVIŲ SEIMAS

MONTREAL, Canada. — Praėjusį šeštadienį ir sekmadienį Montreale įvyko Kanados Lietuvių seimas, kuriame dalyvavo 65 delegatai. Iš Jungtinių Valstybių buvo nuvykę Domas Klinga ir Jonas Valaitis iš New Yorko.

Seimą atidarė Antanas Navickas iš Montrealo, o jam pirmininkavo, pasidalindami, Aug. Frenzelis iš Toronto, Matas Vaišnoras ir Ant. Sakalas iš Montrealo.

Seimo sekretoriai — rašytoja Marija Aukštaitė ir Pr. Tautkus iš Montrealo ir Pr. Kundrotas iš Toronto.

Seime dalyvavo Lietuvos konsulas Grant Suttie ir kiti žymūs svečiai.

Seime priimta keletas rezoliucijų ir nutarimų. Plačiau bus kitame Vienybės numeryje.

RUSŲ DELEGACIJA Į AMERIKĄ

WASHINGTON. — Per šiaurės polių ir Alaską į Washingtoną atvyko 47 asmenų delegacija rusų. Delegacijai vadovauja generolas M.. Gramoff. Karo departamentas korespondentas pareiškė, kad ta delegacija susideda tik iš mechanikų ir technikų. Jie lankys aviacijos dirbtuves ir studijuos geriausiai tinkamus lėktuvus kovai su vokiečoais.

DAR TOKIO DIDELIO, SĖKMINGO PIKNIKO VIENYBĖ ČIA NETURĖJO

PHILADELPHIA, PA. — Gražus sekmadienio rytas. Tai rugpiūčio 24 d. Vienybės pikniko diena. Devintą valandą ryto paskirton vieton susirinko dalis Vienybės pikniko darbuotojų. Atvykus vežimui, moterys ir vyrai susėdo ir pasileido paimti kitą darbuotojų grupę ir reikalingų daiktų iš Lietuvių Muzikalės svetainės. Iš čia užsukome trečion vieton kitų reikmenų pasiimti ir po to leidžiamės ketvirton — valgių nusivežti.

Vienuoliktą valandą ryto pasiekėme Mikelaičio ūkį. Susitvarkę, darbuotojos ir darbuotojai užėmė paskirtas vietas, nekantriai laukia atvažiuojant svečių.

Pasrodo mašina, kita. Atvyksta didesnė grupė ir moterų — tai Vienybės štabo nariai ir jų artimi draugai. Pro ūkį einančiu keliu matyti riedančios mašinos. Vienos pravažiuoja, kitos sukasi pas mus. Norėtusi kad kiekviena jų pas mus atvažiuotų... Kad ir ne visos jos užsuka, bet kurios pas mus atvyksta, jos mažina ir mažina lauko vietą, skirtą sustoti. Pagaliau, jų atvyko tiek, kad vairuotojams buvo sunku įvažiuoti ir išvažiuoti. Tuo tarpu didelį sodą išmargino tūkstantinė žmonių minia.

Po obelų ir kitų medžių šakomis grupės užėmė stalus ir nukrovė juos valgiais ir gėrimais. Kiti apsupo valgių ir aludės vietą ir nedavėnė atsidusti dirbantiems iki vėlybos nakties. Ne vienam darbininkų ir šeimininkių nebuvo laiko susitikti ir pasikeisti mintimis kokiu nors svarbesniu lietuvių reikalu. O kiek čia veikėjų ir žymių lietuvių iš kitur būta, rašytojui neįmanoma jų visų išvardinti, suminėti.

Teko sutikti ir pasisveikinti šie žymūs svečiai ir viešnios: adv. Rasteną ir jo žmoną, teisėją Laukaitį, rašytoją Jarą— iš Baltimorės, dr. Venciu, D. Klingą, magiką Račiūną, Vienybės adm., veikėjus, J. Sagį, Trečioką ir jo žmoną ir kitus. Bet kaip sakėme, teko tik susitikti ir pasisveikinti — tai visas ir pasimatymas. O čia, reikia tikėtis, susivažiavę veikėjai, gal ir turėjo kokius svarbesnius pasikalbėjimus, apie kuriuos, deja, pikniko šeimininkams nėra žinoma.

Apie septintą val. vakare padaryta trumpa pertrauka. Nustojus muzikai grojus, orkestro vadas J. Sutkaitis sutrimitavo į piknikiečių ausis, kad šie bent kiek suseitų į vieną vietą. Susispetė gana tiršta minia. Tai pikniko programo laikas. Pikniko šeimininkas A. Tvaranavičius programą vest paveda Z. Jankauskui.

Vedėjui padėkojus svečiams ir viešnioms už gausingą atsilankymą, perstato kalbėti Vienybės redaktorių Juozą Tysliavą. Jo trumpą, bet reikšmingą ir audringą kalbą palydi gausūs klausytojų plojimai. Įdomų aktą suvaidino magikas Juozas Račiūnas. Po magiko šposų sekė laimėjimai. Paskui padėkota susirinkusiems ir tuo programa baigėsi.

Tirštai susitelkusi minia vėl pasiskirsto. Artinasi vėlyvas vakaras. Bet švelni diena ir lauko šviežias ir stiprus oras, sueitis, smagi diena valandas minutėmis padaro. Laikas būtų važiuoti namo, bet minia dar pasilieka... ir ji liko iki sutemos. Kaip ji tvarkingai atvyko, visą dieną išsilaikė, taip ji tvarkingai išvažiavo. Jokių barnių, mažiausio nesusipratimo nepatirta. Tai būta šviesių ir kultūringai nusiteikusių lietuvių išvažiavimas.

Kaip pats išvažiavimas buvo gražus, taip jo pasekmės. Suvedus sąskaitas, ir apmokėjus parengimo išlaidas, Vienybės naudai liko gražaus pelno, kuris pasiųsta redaktoriui Juozui Tysliavai.

Pikniko šeimininkas už trūkumus, jei tokių būta, šiuo reiškia atsiprašymą. Be to, reiškiama vieša padėka pikniko darbuotojoms ir darbuotojams, kurie gerai atliko paskirtas pareigas. Nuoširdžiai dėkojama Deksnienei, A. Balčiūnienei, Budrevičienei, Davidonienei, M. J. Deksniui, J. Sutkaičiui, P. Ratkui, L. R. Būrai, P. Šukiui, S. Puteikiui, B. Sarcevičiui, S. Timinskui, P. Davidoniui, Kaz. Murzai, J. Streleckui, A. Vaivadai ir M. Smaliukui. Taipgi radijo vedėjams — Antanui Dzikui ir Antanaičiams.

Svarbu dar pažymėti, kad metiniai Vienybės piknikai pas mus kasmet didėja, kaip svečiais, taip pajamomis. Kas parodo, kad tautinei demokratinei lietuvių spaudai lietuviai pritaria ir ją noriai remia. Pikniko apyskaitos posėdy, kuris buvo rugp. 28 d. vakare, Liet. Muzikalėj svetainėj, dalyvavę darbuotojai kalbėjo piknikui parką užimti 1942 m.

Z. Jankauskas ir
A. Tvaranavičius,
Pikniko šeimininkai.

VIENYBĖS PIKKUI PRAĖJUS

VIEŠA PADĖKA

PHILADELPHIA, Pa. — Pikniko rengimo komiteto ir savo paties vardu, laikau pareiga tarti viešą padėkos žodį visiems pikniko dalyviams, kaip vietiniams tautinės spaudos rėmėjams, taip ir iš kitur atvykusiems vientaučiams — brooklyniečiams, baltimoriečiams ir kitiems, sudariusiems puikų, jaukų, linksmą ir sėkmingą pikniką. Tas pikniko rengėjams suteikė nepaprastai daug džiaugsmo ir gero ūpo. Žodžiu, piknikas buvo puikus. Taipgi, labai ačiū ir pikniko nuoširdiems darbininkams ir darbininkėms, ir visiems, kurie tik bet kuo prisidėjo prie pikniko pasisekimo. Ačiū!

Antanas Tvaranavičus,
Komiteto pirm.

RADIJAS

So. Boston, Mass. — Rugsėjo 6 d. radijo programa iš WORL, 950 k., 8:30 iki 9:00 val. rytą bus:

1—Muzika
2—Dainos

Sekmadeinį, rugsėjo 7 d. radijo programa iš WORL, 950 k., 9:30 iki 10:00 val. ryta bus:

1—Wally Jasons orkestra iš South Bostono
2—Dainininkė Akvilė Siauriūtė iš Dorchesterio
3—Dainininkė Ona Sovičiūnienė ir Albina Bucevičienė iš So. Bostono.

Steponas Minkus

ŠEŠTADIENIAIS ŠOKSIME LIETUVIŲ KLUBE

HARTFORD, Conn. — Lietuvių amerikiečių klubas, plėsdamas savo veiklą, nutarė visą rudenį, žiemą ir pavasarį ruošti šokius savo klubo patalpose, 227 Lawrence St., Hartford, Conn.

Šis klubas dar jaunas, dar nėra metai nuo jo įsisteigimo, tačiau jis jau įsigijo savo namus, klubui patalpą, o nariais auga visą laiką. Jis ne tik nariais gausėja, bet stiprėja ir materialiai. Per tą trumpą laiką apmokėjo žymią skolų dalį ir įsigijo daug daiktų, reikalingų svetainei ir kitoms patalpoms, o taip pat namui. Klubas nutarė šiais metais veikti dar smarkiau, kad minėdamas antruosius įsisteigimo metus, klubas būtų pilnai sutvarkytas ir aprūpintas visu kuo, kas jam reikalinga.

Klubo rengiamiems šokiams groja žymūs orkestrai, tie patys, kurie groja radijo programose. Klubo vardu V. Jotautas padarė eilę kontraktų su žymiais orkestrais, kaip Poppy Hour, Tonny Lazzer, Edy Solaks ir kitais, kurie šokiams gros. Tų orkestrų muzika patiks visiems. Iki šiol lietuviai tik retkarčiais suruošdavo šokius, tad musiškis jaunimas šokti eidavo pas svetimus. Dabar susitikime savųjų tarpe, o visi gerai žino, kad klubo grindys šokiams yra geriausios apylinkėje.

A. Sabeika

RETĖJA LIETUVIŲ EILĖS

ANSONIA, CONN. — Jau kuris laikas, kaip spaudoje nematome jokių žinių iš mūsų kolonijos. Reikia manyti, kad mūsų korespondentas kur nors pajūryje atostogauja. Savo plunksnai duoda poilsio. Tačiau po atostogų, pailsėjęs, reikia manyti, vėl pradės darbą. O šiuo tarpu oš noriu keletą žinių patiekti iš mūsų gyvenimo.

Mūsų kolonijoje mažai lietuvių. Tačiau mirtis dar labiau retina mūsų eiles. Štai paskutinių dviejų mėnesių laikotarpy negailestinga mirtis iš mūsų tarpo išrovė keturis gerus lietuvius. Kas liūdniausia, kad jie su mumis atsiskyrė dar būdami gana jauni. Jie dar ilgai galėjo būti naudingi žmonijai ir lietuvių tautai. Negalėjau surinkti platesnių žinių apie juos, bet nors paminėsime jų pavardes.

Šie keturi su mumis atsiskyrę lietuviai — Juozas Senžikas, Ona Valaitienė, Antanina Daugelevičienė ir Benediktas Čiapas. Pastarasis mirė Griffin ligoninėje, Derby, Conn. Velionis paliko sūnų ir penkias dukteris.

Benediktas Čiapas 51 metų amžiaus, gimęs Lietuvoj, Raseinių apskr., Girkalnio parapijoje, Šimkaičių kaime. Į šį kraštą atvažiavo 1906 m. Visą laiką jis gyveno Ansonia, Conn. Čia turėjo nuosavus namus, 13 Eackwood Ave. Prieš porą metų mirė jo žmona. Reikia pažymėti, kad Čiapai buvo geri lietuviai, jie buvo lietuviškų organizacijų nariais, lietuviškoje dvasioje užaugino savo vaikus. Vaikai be svetimo akcento kalba lietuviškai ir priklauso lietuviškoms organizacijoms. Jie lanko lietuviškus parengimus. Elena Čiapaitė yra šv. Onos moterų draugijos raštininkė.

Visi ansoniečiai reiškė užuojautos velionies dukterims ir sūnui ir sunkiai skyrėsi su geru lietuviu. **O. Čaplinskienė**

SĖKMINGA LIETUVIŲ DIENA

PITTSBURGH, PA. —Lietuvai gelbėti diena Lietuvių ūkyje turėjo nepaprasto pasisekimo. Žmonės į šią iškilmingą dieną suplaukė iš tolimų ir artimų kolonijų. Jų buvo iš Clevelando, net Bostono ir Chicagos. Dienos programa pradėta sporto rungtynėmis. Visų dėmesį traukė iš New Jersey atvažiavęs pasaulinis čempijonas Bložis. Jis tokiame dideliame lietuvių jaunimo būryje, lietuviškuose laukuose, taip įsismagino, kad kamuolį numetė net 255 pėdas. Refery pareiškė, kad Bložis šiuo numetimu vėl somušė pasaulinį rekordą. Ypač buvo įdomus krepšinio žaidimas tarp Soho lietuvių 1941 m. čempijono ir Duquesne, 1940 m. čempijono. Rungtynės buvo labai atkaklios. J. A. Kazlausko vadovaujamas Soho lietuvių tymas rungtynes laimi ir atima iš duqueniečių pergalės vainiką. Pittsburgho universiteto studentai taip pat puikiai pasirodė, ypač šokime į auktšį Bernotas visus stebino savo dideliais laimėjimais.

Antroji programos dalis pradėta dainomis. A. Sadausko ir K. Bazio vedamas choras padainavo net aštuonias lietuvių liaudies dainas. Pirmuoju kalbą pasakė Lietuvos konsulas Petras Daužvardis iš Chicagos. Jis nušvietė Lietuvos dabartinę būklę. Taip pat kalbėjo Pittsburghe tuo metu viešėjęs advokatas F. J. Bagočius iš Bostono. Lietuvos karo laivo kapitonas Povilas Labanauskas, kalbėdamas, visus rgino dirbti ir aukotis Lietuvos nepriklausomybės atstatymui. Kalbėjo vienuolis, pranciškonas. Dar keletą žodžių tarė vietinis P. Pivariūnas.

Bendrai, piknikas buvo sėkmingas visais žvilgsniais. Išgirsta gražių, patriotinių kalbų, pamatytos puikios jaunimo jėgos sporte, tyrame ore praleistas laikas ir atliktas naudingas darbas.

J. Virbickas

JAUNIEMS DAINININKAMS VISI PRITARIA

HARTFORD, Conn. —Rugpiūčio 17 d., Sanrise parke, buvo sėkmingas Jaunų vyrų choro piknikas. Šis choras įsisteigė dar neseniai. Buvo net abejojama, ar išsimoka ruošti piknikas, kada choras dar taip jaunas. Tačiau, pasirodo, kad, M. Čeponytės iš New Britaino vadovaujamas choras eina gražiu, pažangos keliu.Tad ir visuomenės pritarimo susilaukė didelio. Piknike buvo daug žmonių. Piknike dalyvavo ne tik hartfordiečiai, bet susilaukta daug svečių iš New Britaino, Waterburio, New Haveno ir kitų mažesnių apylinkės miestelių.

Jaunas jaunų vyrų choras džiaugiasi, turėjęs tokias geras talkininkes, kaip Stankevičienė, Izabelė Natkiūtė, Nelė Žilinskaitė, Ona Sabeikytė ir Sofija Kazlauskaitė. Prie baro talkininkavo K. Ambotas, K. Phillips ir A. Vitkauskas.

Jau ir prieš pikniką, jo organizavimui daug padėjo taverno savininkas Bronius Vedeikis iš Hartfordo. Jis aukojo bačką alaus laimėjimui. Tą dovaną laimėjo Julius Aibavičius ir ją dovanojo jaunimui, tardamas — "gerkite į visų sveikatą ir gaivinkitės...." Pikniko organizavimui padėjo ir S. Braznauskas, o ypatingai daug Jaunųjų vyrų choro pikniko paruošimui padėjo SLA 124 kuopa.

Šio pikniko pasisekimas ne tik suteikė Jaunųjų vyrų chorui materialės naudos, bet kartu tas pirmasis sėkmingas pasirodymas padrąsino jaunimą dirbti lietuviškos dainos kėlimui.

A. Sabeika.

JAUNOS LIETUVAITĖS PAGERBIMO PUOTA

CANANDAIGUA, N. Y.— Almira Patricija Montvilaitė rugpjūčio 23 d. minėjo šešiolikto jį gimtadienį. Dr. Montvila ir žmona savo namuose dukters gimtadieniui paminėti suruošė puotą.

Gimtadienio puotoje dalyvavo daug Almiros Patricijos draugių ir draugų, studentų ir mokinių. Iškilminga jaunos Almiros Patricijos diena gražiai atšvęsta. Ypač motiną rūpinosi dienos gera nuotaika, ir jaunus svečius maloniai priėmė ir gražiai vaišino.

Almira Patricija, žydinti jaunystėje, gavo daug gražių dovanų ir palaiminta gausybe linkėjimų. Puotos metu netrūko geros nuotaikos ir dainų.

Patricija Almyra pasiryžusi eiti savo tėvo pėdomis, ji nutarė studijuoti mediciną.

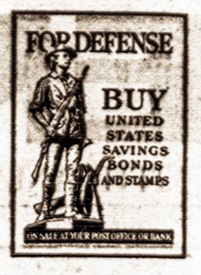

WOODLAND CAFE
B. J. TRIBULAS, sav.
Tai didžiausia ir gražiausia pasižmonėjimo vieta vakarinėje miesto dalyje.
63rd St. at Woodland Ave.
Philadelphia, Pa.
Tel.: SARatoga 9656
WEST 4117

GĖLIŲ DARŽAS
Paruošiami gražūs gėlių bukietai vestuvėms, bankietams, ligoninėms ir laidotuvėms. Palmės tekiamos nemokamai. Sąžiningas patarnavimas.
PETRAS TAMULIS
1225 SO. 2-ND STREET PHILADELPHIA, PA.
HOWard 8358

JUOZAS BALINSKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Nelaimės valandą mano laidojimo įstaiga yra pasiruošusi Jums patarnauti. Dieną ir naktį atdara. Moderniškai įrengta koplyčia leidžiama naudotis nemokamai. Mano patarnavimas sąžiningas ir prieinama kaina.
3336 Thompson Street Philadelphia, Pa.
Tel.: REG. 8881

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Moderniška laidojimo įstaiga: didelė, graži koplyčia, erdvi salė su baru, pakeleivingiems suteikiama nakvynė — viskas nemokamai.
Nelaimės valandą kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ar naktį — mes visados pasirengę jums suteikti geriausią patarnavimą.
1113 Mt. Vernon St.
PHILADELPHIA, PA.
Telefonas Poplar 4110

STANLEY GRILL
PAUL USONIS, sav.
RESTAURANAS IR BARAS
Geriausi gėrimai ir alus
KVIEČIAME
642 Stanley Street,
New Britain, Conn.
Tel.: 6872

Viktoras Abėciunas
Lietuviški skilandžiai, dešros, bekonai ir kitokie geriausios rūšies produktai išvažiojami po visas Connecticut lietuvių kolonijas.
Reikalaukite šių tikrai gardžių ir gerų produktų pas savo vietinį bučerį.
385 Park Street,
New Britain, Conn.
Tel.: 1481

LIETUVIŲ BIZNIERIAI BALTIMOREJE

Vladas Medveckas
Scott Tavern
323 SCOTT ST.
Tel.: Calvert 1773

Antanas Zinzeleta
Garden Hotel Cafe
618 E. LOMBARD ST.
Tel.: Lexington 8229

Kazys Akelaitis
Lietuviška Užeiga
701 W. LOMBARD ST.

John J. Dekinis
Crystal Tavern
1509 W. BALTIMORE ST.
Tel Gilmor 7281

Pete Dukes
Dukes Lunch
513 W. BALTIMORE ST.

Jonas Gričena
Uncle John's Cafe
661 W. PRATT ST.
Tel.: Calvert 3973

JOHN BAYLISS
VALGOMŲJŲ DAIKTŲ KRAUTUVĖ
600 W. Hamburg Street
Tel. So. 2329

A. L. Horwitz
Įvairios rūšies medžiaga drabužiams
662 W. BALTIMORE ST.
Tel. Calvert 1807-W

THE NUTMEG RESTAURANT
ANTANAS J. DRAUGELIS,
SAVININKAS
Visų Ansonijos lietuvių galas kelio — pas Draugelį...
56 LIBERTY STREET ANSONIA, CONN.
Tel. 3485, namų tel.: 856
NAMŲ ADRESAS: 16 CLOVER ST.

C. WILLIAM KUCHAUSKAS, JR.
Laidotuvių Direktorius
Jūsų liudėsio valandą, mūsų įstaiga visados pasiruošusi suteikti geriausią, nuoširdžiausią ir prieinamiausią patarnavimą.
C. WILLIAM KUCHAUSKAS, JR.
637 WASHINGTON BOULEVARD
BALTIMORE, MD.
Tel. Lexington 5714
Saratoga 6351

SUKILĖLIS MONTĖ

BOTHO GRAF V. KEYSERLINGK — VERTĖ L. DAUKŠA.

(Tęsinys)

Įbūgę miestiečiai siuntė delegaciją po delegacijos ir prašė apsaugos. Sklido kalbos, kurios riteriui von Mansfeldui negalėjo būti labai malonios.

Vos spėjo jis pažadais ir raminimais nusiųsti pas vyskupą Heidenreichą karmelitiečių vienuolių delegaciją, kuri siūlė tariamąją vienuolę Kateriną pasiųsti su pasiūlymu prieš Montę, kai į kambarį įėjo pilies fogtas. Riteris nepatenkintas žiūrėjo į fogtą, nujausdamas vėl kokį nemalonumą.

— Kas vėl?

— Pone! Vienas vyras prašosi įsileidžiamas. Jis sakosi norįs padaryti pasiūlymą, kuris mums galįs būti nepaprastai naudingas.

— Kaip jis vadinasi?

— Jis pasivadino Zamiliu, — atsakė fogtas, — ir teigia, kad kilnusis ponas von Lingenas jį gerai pažįstąs.

— Skubiai pašaukit poną von Lingeną, kad galėtume sužinoti, kas tai per žmogus. Kulme yra pakankamai išdavikų. Reikia didelio atsargumo.

Fogtas skubiai išėjo, ir greit kambaryje atsirado von Lingenas.

Riteris von Lingenas išplėtė akis, išgirdęs Zamilio vardą:

— Tikrai aš jį pažįstu. Jis yra prūsas, klastingas vyrukas, tačiau, kaip slaptas pranešėjas ir stebėtojas, jis ordinui yra buvęs labai naudingas. Jis jau nuo seno labai neapkenčia Montės, pagonių vado, ir kadaise buvo ordino už savo slaptas paslaugas žeme apdovanotas.

— Gerai, aš jį išklausysiu, — nusprendė riteris von Mansfeldas.

Buvo įvestas Zamilis.

— Ką tu turi mums pasakyti? — pradėjo riteris von Mansfeldas.

— Pone, — atsakė Zamilis, — prieš jus stovi ištikimas ordino tarnas, kuris neretai brolijos gerovei savo gyvybę ant kortos statė. Kiek jūs vertinate Montės galvą?

Riteriai nustebę sužiūro į jį.

— Ką tai reiškia? Tu kalbi mįslėmis, — pastebėjo riteris von Mansfeldas.

— Jums gerai žinoma, — tęsė Zamilis toliau, — kad Montė be galo myli tariamąją vienuolę Kateriną...

— Aišku. Laiškas, kurį turi vyskupas Heidenreichas, gana iškalbingai tai pasako, — įterpė riteris.

— Gerai! Mes perduosime Montei per vienuolę žinią, kad ji norinti su juo pasimatyti nes jai esą pavesta aptarti kai kurias miesto pasidavimo sąlygas. Kad jam nekiltų įtarimas, mes nuskirsime pasimatymo vietą už miesto sienų. Tegul mane pakaria, jei jis su tuo nesutiks. Pirmiausia, jį varys meilė, toliau jam bus įdomu patirti, kokiomis sąlygomis mes sutinkame miestą atiduoti. Mes aprengsime vienuolės rūbais vyrą, kurį palydės keturi drąsūs kareiviai. Netoli Rytų vartų, prie pat sienos, yra požeminis kelias, kurio anga apžėlusi krūmokšniais. Ten mes paslėpsime būrelį karių. Vos tik Montė prieis prie tariamosios vienuolės, persirengėlis ištrauks iš po abito kardą ir nukirs prūsų vadą, o kiti iššoks iš slėptuvės ir išskers Montės palydovus arba padės atsitraukti pro skubiai atvertus vartus. Na, ką jūs į tai pasakysit?

— Jūs esate tikras šėtonas, — pastebėjo riteris von Mansfeldas, — ir jūsų planas yra šėtoniškas, tačiau geras. Dėl pagonies ir jo paleistuvės mums nėra ko galvų sukti. Pilies požemyje mes laikome šešis kareivius, kurie mėgino sukelti maištą ir nusipelnė mirities. Jie nudžiugs gavę pasigailėjimo viltį ir padarys viską, ko tik mes iš jų pareikalausime. Tačiau kas turi būti tas vyras, kuriam teks suvaidinti vienuolės vaidmenį.

Zimilis mįslingai nusišypsojo:

— Mirabilis.

Riteris pašoko.

— Lencų fogtas, kuris sėdi miesto kalėjime? Ar jūsų galvoje negera, žmogau?

— Kaip tik jį aš turiu galvoje, — atsakė Zamilis nesumišdamas: — jis yra gudrus ir apsukrus. Jis yra pasmerktas mirti. Kodėl jam negali būti suteikta proga savo narsiu žygiu išsigelbėti? Kalėjime jis šiaip ar taip yra žuvęs? Jis su džiaugsmu priims kiekvieną progą ir padarys viską, kad tik galėtų gauti malonę.

Riteris von Mansfeldas papurtė galvą.

— Neįmanoma! Būtų gėda, kad mes gelbėtumės per savo piktadarį.

Riteris von Lingenas pakėlė ranką.

— Atsiminkit, kad fogtas kadaise veikė, tikėdamasis ordinui daras paslaugą. Nors jis yra prityręs visokiose suktybėse ir gerai valdo kardą.

Riteris von Mansfeldas nesiryždamas vaikščiojo po kambarį.

— Ar jūs imatės atsakomybės už tą žygį, broli von Lingenai?

Paklaustasis gūžtelėjo pečiais.

— Pasisekimas pateisins.

Zamilio lūpose pasirodė ironiškas šypsnis.

— Fogtas, ar šiaip, ar taip, pagal įstatymus yra pasmerktas mirti. Bus teisėta, jei jis gyvybės neteks, atlikęs savo pareigą.

— Jūs manote, kad jis žus? O jei jis taps auka, prieš suteikdamas mums kokią naudą?

— Reikia taip dalyką sutvarkyti, kad viskas savo laiku įvyktų.

— Kaip jūs tai suprantate?

Zamilio akys klaidžiojo šen ir ten.

— Mes visi nesame suinteresuoti, kad Mirabilis išliktų. Gerbiamieji ponai! Jei mes vienas kitu pasitikime... būtų galima... prūsų strėlė.... nežinia, iš kur jį ukžylstų.., jūs suprantat.

— Užteks, — šūktelėjo riteris von Mansfeldas. Jis suprato. Vieną akimirksnį jį sukrėtė šiurpas, pagalvojus apie to žmogaus klastingumą. Paskui jis ėmė svarstyti.

Ilgą laiką viešpatavo tyla. Paskui riteris vėl kreipėsi į Zamilį:

— Kas jus verčia imtis to žygio? Jūs esat prūsas. Jei ne brolis Lingenas, aš visai negalėčiau jumis pasitikėti.

Zamilis nulenkė galvą.

— Mane verčia noras padėti ordinui ir viltis, kad už mano ištikimybę bus atlyginta.

— Dėl atlyginimo galite būti tikras. Tačiau mes turime priešui pažymėti sąlygą, kad jis turi atvykti į sutartą vietą tik šešių vyrų telydimas. Tuo būdu savo slėptuvėje mes turėsime pakankamai jėgų priešui nugalėti.

— Aš sudarysiu būrį iš tinkamų vyrų, — tarė Zamilis šypsodamasis.

— Tačiau aš matau dar vieną reikšmingą sunkybę, — įterpė riteris: — kas tariamąją vienuolę privers parašyti laišką?

— Ir tai nesunku, — atsakė Zamilis, — tik čia turi įsikišti vyskupas. Jis pats parašys laišką. Tariamajai vienuolei beliks tik jį pasirašyti. O jei ji priešinsis, tai yra pakankamai priemonių jai priversti.

(Bus daugiau)

ĮSPŪDŽIAI IŠ DEGANČIOS IR KARIAUJANČIOS LIETUVOS

Rašo mūsų korespondentas, kartu su vokiečių armija žygiavęs į Lietuvą.

(Pabaiga)

1 val. popiet prasidėjo rimta kova Vilijampolėje, Panemunėje ir Aleksote, o po valandos ir Kauno centre. Sukilėliai, daugiausia durtuvais, puolė svarbesniąsias valdžios įstaigas ir jas per porą valandų po nepaprastai žiaurios kovos užėmė. Visose gatvėse tratėjo kulkosvadžiai ir šautuvai. Pietų metu staiga iššoko į Vytauto prospektą "Metalo" fabriko darbininkų būrys ir su pora pištalietų ran koje bei su plakatais ginkluoti nuginklavo tris bolševikų tankus. Bet tikra tragedija: nei vienas iš sukilusių darbininkų negali valdyti užgrobtų tankų. Tačiau jie nenusimena: išplėšia iš jų kulkosvaidžius, sudaužo tankų vairus ir drožia į pagalbą savo broliams, kurie kiekvienoje gatvėje iš visų kampų pila į bėgančią bolševikų kariuomenę. Ji nepajėgia rimtai priešintis; gatvių pašalyje virsta raudonarmiečiai, palieka savo pabūklus, tankus, tanketes ir kaip zuikiai mauna kas kur gali. Tai jiems buvo tikras perkūnas iš giedro dangaus. Užuot susilaukę paramos iš vietinių gyventojų, jie staigiai gavo kruvinąją pirtį.

Birželio 23 d. 2 val. popiet sukilėliai jau užėmė Kauną, visas valdžios įstaigas. Užplevesavo Lietuvos valstybinė vėliava Karo Muziejaus bokšte. Suplėvesavo tautinės vėliavos ant visų lietuvių gyvenamų namų. Per radiją paskelbiama apie Nepriklausomos Lietuvos Valstybės atstatymą ir laikinosios Lietuvos vyriausybės sudarymą. Seka įsakymai ir parėdymai. Lietuvių nutaika pakilus, karinga. Gatvėse dar verda kova su bolševikų sėbrais, kurie, užsibarikadavę savo namuose, šaudo pro langus į sukilėlius. Kraujas liejasi. Sukilėlių sanitarinė pagalba šimtais veža sužeistuosius. Nėra jų kur guldyti. Talpinama į privačius butus. Gydytojų nėra, juos išvežė bolševikai. Stengiamasi tenkintis vienu kitu gydytoju ir pora gailestingųjų sesučių.

Birželio 22 d. rytą žuvo vienas iš Berlyno išvykusių mūsų kovos draugų, aviacijos leitenantas Dženkaitis. Jis nusileidžia su parašiutu prie Kauno aerodromo dideliems uždaviniams. Nepavyksta: besileidžiant lūžta jo koja. Bolševikai peršauna jį į krūtinę. Didvyris po poros valandų miršta Kauno Raudonojo Kryžiaus ligoninėje.

Birželio 23 į 24 d. naktis Kaune audringa. Sukilėliai kerta paskutinį smūgį sovietų armijai, kurios Kaune nepalieka nei pėdsako, ir atkakliai kovoja su kiekviena bolševikų citadėle. Nugali.

Išlaisvinami iš kalėjimo politiniai kaliniai, kuriuos bolševikai beveik metus kankino. Deja, dalis bolševikų išvežta į Minską. Paleisti kaliniai nepanašūs į žmones, nes sunku juos atpažinti. Buvo išlaisvinti mažiau žymūs asmenys, nes labiau žinomus bolševikai išvežė. Veik visi išlaisvinti tuojau stvėrėsi ginklo prieš jų kankintojus, nukankintieji gi kaliniai globojami.

Birželio 24 d. rytą prasidėjo miesto valymas. Buvusiame sunkiųjų darbų kalėjime lietuvių vietą užėmė Lietuvos išdavikai. Jie dar sutalpinti į buvusio sovietų pasiuntinybės rūmus, saugumo policiją ir kitur.

Birželio 24 d. popiet į sukilėlių užimtą Kauną įžygiuoja pro išsprogdintą Vytauto tiltą 6 vokiečių kariai su vienu leitenantu priešakyje. Juos pasitinka sukilėliai ir veda į radiofoną. Čia leitenantas pasako kelis žodžius ir praneša apie Kauno užėmimą. Po kelių valandų vokiečiai pastato tarp susprogdintų geležinkelio ir Vytauto tiltų pontoninį tiltą ir keliasi į Kauną. Minia juos sutinka. Sukilėliai palaiko mieste tvarką, vokiečių gi kariuomenė žygiuoja savo keliu.

Tarp sukilėlių ir vokiečių kariuomenės užsimezga santykiai. Vokiečių kariuomenės vadovybė paima į savo rankas užmiesčio pašto susisiekimą ir viso susisiekimo kontrolę. Visa kita tvarko vyriausybė ir jos administracija.

Birželio 25 ir 26 d. sukilėliai dar labiau išvalo Kauną ir priemiesčius nuo raudonųjų partizanų ir veda kovą prie Kauno esančiuose miškuose su pasislėpusiais raudonarmiečiais.

Lietuvių narsumas

Lietuvių sukilėlių nepaprastą drąsą ir pasiaukojimą patys vokiečių kariai taip apibūdino:

— Narsiai kovojo suomiai, bet tokiam narsumui ir tokiam pasiryžimui bei ištvermei, kokį šiandien mes matome Lietuvoje, niekas negali prilygti. Jie kovojo ne kaip žmonės, bet kaip liūtai. Tai geležiniai žmonės, tai pasakiški vyrai — girdėjau kalbantis aukštus vokiečių karininkus.

Ir kas gi galėtų patikėti, kad 17-18 metų vyrai durtuvais, per savo draugų lavonus, ėmė įstaigas, sandėlius ir atskirus Kauno namus. Jų šūkis: **Pirmyn! Laisvė arba mirtis.**

Apie 70% visų Kauno langų kulkų subadyti, ne vieno namo slenksčiai, sienos krauju aptaškyti. Ir aš apsigyvenau name ir žengiu prieangiu krauju apšlakštytu. Čia žuvo du raudonarmiečiai, nukovę vieną jauną sukilėlį.

Birželio 27-28 d.d. Kaune viešpatavo jau tvarka. Įstaigos veikia, žmonės renkasi į savo darbo vietas. Tik liūdnai byloja važiuoją Raudonojo Kryžiaus sukilėlių sanitariniai automobiliai. Juose susėdęs jaunas personalas, dažniausiai felčeriai ir savanorės merginos, skubo slaugyti išmėtytus po butus apie 3,000 sužeistųjų, jų tarpe apie 300 labai sunkiai. Kasdien laidojami nauji mirštantieji.

Bolševikiškieji partizanai paskutinį savo žiaurumą parodė naktį iš birželio 26 į 27 d. Jie Vilijampolėje išžudo klastingai apie 20 lietuvių vaikų. Šiam žiaurumui, kaip pasakojama, vadovavęs kažkoks vilijampoliškas žydas. Sukilėliai laiku paskubėjo ir visus banditus išnaikino. Šioje kovoje taip pat žuvo nemaža ir sukilėlių.

Birželio 28 d. rytą Kauną pasiekė liūdna žinia: **apsuptieji Gaižūnų poligone raudonarmiečiai išžudė naktį (iš 27 į 28) apie 300 ūkininkų.** Sukilėliai sujudo. Pasikvietę į pagalbą vokiečių dalinius, nudūmė į miškus priešintis bolševikams ir ginti savo brolių ūkininkų nuo žudynių.

Kauniečiai labai nerimastavo dėl Vilniaus sukilėlių padėties. Jie tik vieną žinojo, kad Vilnius yra paimtas, ir kad ten dar eina žiaurios kovos. Susisiekimas su Vilniumi buvo visą laiką nutrauktas, nes tarp Kauno ir Vilniaus dar buvo raudonarmiečių armija, kurią niokiojo sukilėliai ir vokiečių kariuomenė.

Birželio 28 d. pietų metu Kauną pasiekė žinia, kad nepaprastai sunaikinti Šiauliai. Vilniuje gi sukilėliai galutinai apsivalė nuo bolševikų armijos ir tk kaujasi su vietos parazitais.

Šiandien visa Lietuva jau laisva nuo bolševikų. **Visur plevėsuoja Lietuvos trispalvė.** Naujas gyvenimo lapas jau verstas. Jis apšlakštytas lietuvių krauju, kurio jokia jėga neištrnis. Visa lietuvių tauta, pakėlusi tiek aukų, laukia, ką jai atneš rytojus.

Mano prietelius, su kurino atsisveikinau, turėdamas išvažiuoti iš Kauno, tarė:

—Mes šiandien laisvi. Kas bus rytoj, mes nežinome. Bet viena mes žinome: **tai, kas įvyko sukilėlių pasiaukojimu — paliks visiems amžiams mūsų Tautos ateičiai ir gyvenimui...**

The Logan Inn, Inc.
A. Mikalauskas, prez.
M. Stalonis, ižd.
RESTORANAS IR BARAS
Įvairiausi gėrimai
Pirmos rūšies maistas
Draugiška nuotaika
PRAŠOME:
3296 Atlantic Avenue
Brooklyn, N. Y.
Tel.; AP. 7-9674

I. BANAS SIGNS
Ign. Banasevičius,
Dailininkas,
Daromos įvairios iškabos auksinėmis ir kitokiomis raidėmis
Visokie meno darbai atliekami greitai, gerai ir pigiai
Kreipkitės:
IGN. BANASEVIČIUS
350 Metropolitan Ave,
Brooklyn, N. Y.

TARZANAS IR TARZELĖ

Edgar Rice Burroughs

No. 136 — Kai Tarzanas ir plėšikai išėjo dramblių medžioti, tai nuo jų neatsiliko ir Keidas. Jis, slaptai, paskui juos sekė, norėdamas surasti būdą padėti Tarzanui nuo plėšikų pabėgti.

Netoliese matėsi aukštas griovis ir Keidui tuojau kilo mintis, kad čia bus gera proga plėšikus išvaikyti. Jis nutarė plėšikus terorizuoti, paleidžiant į juos didelius akmenis.

Norėdamas pasiekti tą didelį griovį, Keidas turėjo pereiti į kitą pusę. Jie, nieko nelaukęs, pradėjo bėgti per lygų lauką ir netrukus priėjo prie kitos girios.

Keidas nežinojo, kad girioje jo laukė labai netikėtas svečias. Pasislėpęs tarp krūmų Keidą visą laiką sekė mažiukas drambliukas, Toto, kurio gyvybę Tarzanas buvo išgelbėjęs.

Žiūrėkite — Tarzano apysakos tęsinys šeštame puslapyje.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
TEL. EVERGREEN 8-9770

MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS)
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Notary Public. Tel. STagg 2-5043

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVE., BROOKLYN, N. Y.
Tel. Evergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

Estate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41—72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC TEL. NEWTON 9-4464

F. W. SHALINS
(ŠALINSKAS)
LAISNIUOTAS GRABORIUS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

A. RODZEVICZ
(RADZEVIČIUS)
TEL. STAGG 2-4409
402 METROPOLITAN AVE., BROOKLYN, N. Y.

Tel. STagg 2-0783 Night, HAvemeyer 8-1158
JOSEPH LEVANDA
NOTARY PUBLIC
337 Union Avenue, Brooklyn, N. Y.

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

VIENYBĖ
Established 1886
Published every Friday by
Lithuanian Press Corporation
193 Grand Street, Brooklyn, N. Y
Telephone: EVergreen 7-7840

JUOZAS TYSLIAVA, Editor-in-Chief

Entered as Second Class Matter October 23 1907 at the Post Office at Brooklyn, New York. Under the Act of March 3, 1879

PRENUMERATA METAMS
Jungtinėse Valstybėse $2.50
Kituose kraštuose 3.00

Advertising rates on application

SUKAKTIS

Šį mėnesį suėjo lygiai du metai, kai Hitleris pradėjo karą. Antrasis pasaulinis karas ėjo, pilna to žodžio prasme, žaibo greitumu. Dviejų metų laikotarpyje beveik visa Europa atsidūrė Hitlerio malonėje.

Išskyrus Sovietų Sąjungą, kurią Hitleris taip pat puolė šią vasarą, visa Europa yra Vokietijos karo dievaičio dispozicijoje.

Kitais žodžiais tariant, šiandien Vokietija yra stipresnė, negu ji buvo prieš dvejus metus.

Bet ir Vokietijos priešai neina silpnyn. Nežiūrint to, kad Prancūzija, kaipo stipriausia Europos žemyno jėga, suklupo prieš nacių karo mašiną pirmomis vakarų fronto operacijų dienomis, Anglija šiandien yra stipresnė, negu šio karo pradžioje.

Tiesa, Anglija net trimis atvejais buvo išstumta iš Europos žemyno. Nežiūrint to, Anglijos karo jėgos žemėje, ore ir vandenyje šiandien yra stipresnės, negu kada nors istorijoje.

Nekalbant jau apie tai, kad Amerikos pagalba šiandien yra teikiama visu smarkumu, pačios Anglijos karo reikmenų gamyba kai kuriais atvejais yra pasivijus Vokietiją.

Kitapus vertus, šiame kare anglai niekur nėra prakišę savo teritorijos. Priešingai. Anglai yra laimėję Afrikoje ir Artimuose Rytuose. Tiesa, vokiečių moralės lūžimo žymių taip pat dar nematyti. Nacių armijos kovoja su rusais rytuose. Jos veržiasi į priekį. Jos nori parblokšti paskutinį priešą rytuose. Jos laimi kovą po kovos. Bet paties karo laimėjimo nematyti.

Galimas daiktas, kad Hitleriui pasiseks parblokšti vakarykštį savo "draugą" Staliną. Nežiūrint to, Hitleriui, kaip ir Napoleonui anuo metu, teks nugalėti Angliją.

Bet, kirsdamas paskutinį smūgį paskutiniam priešui vakaruose, Hitleris greičiausiai, bus priverstas susidurti su nauju, stipriu ir vargiai įveikiamu priešu — Amerika.

Išėjus Amerikai į karą, Hitlerio dantys, greičiausia, jau bus atšipę. Pasauliui nugalėti, jam neužteks nei mašinų, nei žmonių.

Jau ir taip spėjama, kad šiame kare Vokietija yra netekusi trijų milijonų vyrų. Ką tai reiškia? Tai reiškia, kad trys milijonai motinų Vokietijoje verkia...

Taigi, sunku tikėtis, kad Hitleris laimėtų karą. Jis, kaip jau sakyta, dar gali laimėti vieną kitą kovą. Jis, pavyzdžiui, gali laimėti kovą su Stalinu. Bet... argi žmogus gali gailėtis gyvatės, kurią ryja kita, tokia pat nuodinga pabaisa?

Ne, šį karą laimės ne Hitleris, ar jam panašus diktatorius, bet laisvės ištroškusios tautos.

SUBRUSKITE VISI, KURIEMS BRANGI LIETUVA, SKUBĖKIT JAI PAGALBON

Jus prašo nelaimingieji tautiečiai su mažais vaikais, ištiesę į jus rankas iš klaikiųjų Sibiro sričių, iš tėvynės Lietuvos, svetimųjų suvaržytos

Pasakė Lietuvos prezidentas Antanas Smetona, kalbėdamas 1941 m. rugpiūčio 24 d. Chicagoj

Amerikos lietuviai ir lietuvės! Vargina jūsų galvas, nebūtas lietuvių tautos istorijoje, žiaurus, lietuvių tautos likimas. Dar Vokios-Sovietų Rusijos karo išvakarėse skubiai, be pasigailėjimo, buvo grobstomi ramūs, nieko nedėti, Lietuvos gyventojai, ūmai varu nuvaromi į geležinkelių stotis, nespėję su savim pasiimti nei maisto, nei ateičiai reikalingų drabužių, kimšte sukemšami, kaip gyvuliai ar koki daiktai, į prekinius vagonus, sklandžiai uždaryti ir užrakinti, vežami plačiosios Rusijos gilumon. Vargšai nežinojo, už ką ir kur jie tremiami. Galime įsivaizduoti ilgos jų kelionės neišsakomas kančias, kai neturėjo nei tinkamo maisto, nei sveiko geriamo vandens prišvinkusiuose vagonuose. Tai kelionė į pragarą, iš kurio ištrūkti maža vilties tėra. Dabar gauname patikimų žinių, jog vieni tremtiniai išmėtyti Europinėje Rusijoje, daugiausia jos šaltuose žiemiuose, o kiti tūkstančiais išbarstyti tolimoje Sibiro erdvėje. Ten jie dabar susispietę laikosi krrūvomis, be pastobės, be duonos, be pagalbos ligonims, apsirgusiems klaikioje kelionėje. Va jau arti žvarbusis Rusijos ruduo, ateis po jo šaltoji žiema. Kas atsitiks su mūsų tremtiniais tautiečiais? Jei laiku neateis pagalba, dauguma išmirs.

Kas darėsi, prasidėjus ir plintant karo veiksmams Lietuvoje ir visame Pabaltyje, Latvijoje ir Estijoje, — jūs žinote iš laikraščių, ir iš kitais keliais gaunamų pranešimų. Raudonoji armija, susidūrus su Lietuvos sukilėliais, besitraukdama iš krašto, žudė politinius kalinius, degino ir žudė visa, kas jai pakeliui pakliuvo. Kai kurie miestai ir miesteliai, kaimai ir apylinkės vokiečių rusų kovų įkarštyje su žeme sulyginti. Labai daug gyventojų paliko be pastogės, be mantos, ir be maisto, be jokio turto. Jų būklai sudeginti, jų šeimos be globos, vaikai pasigenda tėvų, o tėvai — vaikų. Nėra kas gydo ir kas slaugo ligonius, nes gydytojus bei gailestingasias seseles pasigrobė ir nusivarė su savim besitraukią raudonieji. Nė gydymo priemonių nėra, o ligonines susiėmė naujieji okupantai, vokiečiai.

Va du, keliais brukšniais piešti, baisios lietuvių buities paveikslai. Jų tragingame dugne rasis, mielieji amerikiečiai, jūsų giminių ir pažįstamų, —pažįstamųjų, su kuriais jūs ne vienas, lankydamasis prieš karą Lietuvoje, turėjote malonumo gėrėtis jos nepaprastai sparčia pažanga. Tų artimųjų žmonių daugelis rados nebegyvųjų tarpe, o kiti ištremti iš savo tėvynės. Tos jūsų tėvų ar protėvių žydinčios apylinkės, kurias džiaugdamiesi lankydavote, nūdien virto tyrais, karinės teknikos išvagotais ir išakėtais laukais. Visa prapuolė, tik ant lauko pliko kelios pušelės apykreivės liko, — sakytų mūsų poetas Baronas.

Tačiau nedera, nepritinka, mums skendėti didžiame tautos sielvarte. Taigi atbuskite, sukruskite visi, kuirems brangi Lietuva, skubėkite jai pagalbon! Tai mano nuolankus prašymas. Ne aš prašau, jus prašo tauta, iš kurios esate kilę, kuriai esate skolingi savo gyvybę; jus prašo ir meldžia jūsų nelaimingieji tautiečiai su mažais vaikais, ištiesę į jus rankas iš klaikiųjų Sibiro sričių, iš Rusijos, iš tėvynės Lietuvos, svetimųjų suvaržytos. Ir ko duslesnis jų šaukiančios pagalbos balsas, to karštesnė jų malda į jus, kaip į brolius ir seseris. Gelbėkite mus, jie šaukia, kol nepervėlu, kol gyvi dar tebesame. Be jūsų veiklios paramos mes nuskęsime vargų jūroje. Kuo mes kalti, kad norime ir turime teisės gyventi? Tai juk žmoniška, mūsų gyvybė reikalinga tėvynei, mūsų gyvybė brangi tautai.

Savo rimtu žodžiu, mielieji amerikiečiai, gal temdau jūsų giedrąjį ūpą. Bet aš negaliu būti linksmas, kada gėdi mūsų tauta, kada gedulo ženklais pažymėti jos nuliūdę vaikai. Nors jūs laimingi savo naujoje tėvynėje, čia Amerikoje, tačiau jūs nėsate, tikiu, abejingi savo pirmajai tėvynei. Tad kaip gražu ir kilnu būtų, kad jūs kiekvienas galėtute sau pasakyti: "Aukoju iš savo uždarbio, kiek galiu, kad palengvėtų sunkioji buitis mano tautiečių, kad Lietuva vėl būtų laisva ir nepriklausoma.

Dar prieš pirmąjį visuotinį pasaulio karą du mūsų dailininkai, katras savaip, nupiešė po paveikslą, vaizduojantį Lietuvos valstybės simbolį, Vytį. Ginkluotas karys ant balto žirgo, kalaviju užsimojęs, skrieja pro kapus, kryžiais nustatytus, pro mūsų griuvėsius, gaisrų pašvaistės apšviestus. Į kur jis skrieja ir ką jis skelbia? Į laisvę skrieja, laisvę jis Lietuvai skelbia. Tai buvo regėjimas, graži, ilgesio pilna, mūsų jaunųjų menininkų svajonė. Ir tos svajonės būta ne tuščios, ji virto tikrove: Lietuva, karo nukamuota, nualinta, atsikėlė iš griuvėsių, ir tapo nepriklausoma valstybe.

Regėkime ir mes, sekdami tautų laisvės dėsniais, demokratinių galybių, Jungtinių Amerikos Valstybių ir Didžiosios Britanijos, paskelbtais, ir juos kuo galint remdami, tikėkime ir mes, kad mūsų tauta savo kančiomis, savo vaikų gerais darbais, sutelkusi mus draugėn po Vyčio ženklu, prikels ir per šį negirdėtai žiaurų karą vėl laisvą ir nepriklausomą tėvynę Lietuvą.

KELETAS PASTABŲ MŪSŲ REIKALAIS

Lietuvai Vaduoti Sąjunga. — Ko ji siekia? — Nieko nesurinko, nieko neišsiuntė, nieko neliko, bet išleido $894.99. — Lietuvių Amerikiečių Tautininkų Sąjunga šaukia seimą Lietuvos naudai.

Gyvenimo pilnai įrodytas Amerikos lietuvių tautininkų veiklos koordinavimo reikalingumas, atrodė, virsta tikrenybe, kada išgirdome tautininkų veikėjus vykstant į Sodus, Mich. pasitarti tautiškosios veiklos reikalais. Pasakysiu, su didelėmis viltimis ir geriausiais linkėjimais pasisekimui lydėjome išvykstančius. Neabejojome ir pasisekimu, nes tikėjome ir tikime, kad Amerikos lietuvių tautininkų veiklai suderinti nedaug tetrūksta — geri norai tuos mažus skirtumus visada gali išlyginti ir sujungti bendram ir vieningam darbui.

Malonu buvo skaityti žinią jau vien todėl, kad seniai laukta, apie konferencijos darbus ir nutarimus. Iš tiesų, atrodė, bent iš pirmųjų spaudos pranešimų, kad štai, pagaliau, sukurtas tautininkų centras, apsvarstyta bendro darbo keliai ir priemonės.

Atrodė, kad tautininkai baigė baręsi, pasitarė ir susitarė kaip prieiti prie darbo "ranka į ranką — petys į petį", nes ir pats gyvenimas tai iššaukė, išdildydamas senus kivirčų ir skilimų bei skaldymųsi pagrindus.

Bet, štai, Lietuvai Vaduoti Sąjunga, pasivadinusi Amerikos lietuvių tautininkų vienijimo įstaiga, pradeda darbą. Priėmusi principą, kad centro vadovybės narys yra kartu ir to nario centro vadovybės gyvenamosios vietos — provincijoj — skyriaus, ar kolonijos pirmininku (principas, kurį Lietuvoj turėjo Lietuvos Tautinio Jaunimo Sąjunga, Jaunoji Lietuva, ir kuris tai organizacijai davė liūdniausius rezultatus) su džiaugsmu fiksuoja įsisteigimą poros ar trejeto skyrių po plačiąją Ameriką.

Mes nesiimame spėlioti, kiek tokių skyrių bus pristeigta ir kiek jie išvystys savo veiklą, bet faktas yra ir lieka faktu, kad Lietuvai Vaduoti Sąjunga savo **skyrių steigimu užuot tautininkus vienijus vykdo tautininkų skaldymą.** Ir keisčiausia, kad tam imasi vadovauti asmenys, kurie jau yra vienokių ar kitokių tautiškųjų organizacijų nariai. Dar galimas yra suprasti ir pateisinti tokių skyrių steigimas, kur tautiškųjų organizacijų nėra, bet kada spaudoje skaitome, kad **tokie skyriai steigiami arba jau įsteigti, kur tautininkų organizacija egzistuoja ir kuri randa pateisinimą visuomenėj, tada darosi nesuprantama, ko Lietuvai Vaduoti Sąjunga tuo siekia;** argi, naujos rūšies tautininkų? Tada — kokių? Mes jau ir taip turime ir smetonininkų ir voldemarininkų ir sandariečių ir 100%-tinių tautininkų ir pan.

O gal paaiškinimo reikia ieškoti Lietuvai Vaduoti Sąjungos vadovybės ir vadovų pranešimuose — biuletiniuose. Pasižiūrėkime į juos.

"Sukilimas Lietuvoje prieš raudonąją tiraniją vokiečių instiguotas..." Mes nesutiksime skaityti Lietuvą faktiškai nepriklausomą ir jos valdžią neskaitysime teisėta." Tai pareiškimai padaryti dar Lietuvos sukilėliams bevejant rusus iš savo žemės. Toks pareiškimas nustebino nevieną padėtį pažįstantį, matomai, nustebino jie ir pačius jų redaktorius, kada net įtakingoji svetimtaučių spauda kitaip įvertino Lietuvos sukilėlių pastangas. Bet užtat po ilgoko laiko skaitėme tos pat Vaduoti Sąjungos biuletinį, aiškinantį savo pirmojo pareiškimo motyvus, kuriame jau sakoma, kad nenuostabu, jei prie pirmosios progos Lietuvos piliečiai patys (šį kartą jau "patys") sukilo ir deda visas pastangas nusikratyti **rusų teorą ir atgauti tėvynei Lietuvai laisvę ir nepriklausomybę". Tai koks gi tada pagrindas nelaikyti tą kraujuje gimdytą valdžią teisėta mums Amerikos lietuviams, jei ji kovojo už laisvę ir nepriklausomą Lietuvą,** norisi paklausti L. Vaduoti Sąjungos biuletinio sekretorius? Girdi, Lietuva atsidūrė naujame pavojuje vokiečių dominacijos prieš kurį, girdi, mažutei Lietuvai kovot bus sunku. Tas tiesa, toks pavojus, kaip iš paskutinių žinių matyti, yra. Bet ar tai reiškia, kad Lietuvos gyventojai pagal biuletinį turėjo pasilikti pasyviais, atsiradus progai įrodyt pasauliui, kad Lietuva ne "savo noru" prisijungė prie Sovietų Sąjungos ir kokią lietuviams apsaugą suteikė Sovietų Rusijos garsioji G.P.U. Ne — jie pasirinko kelią — per mirtį ir kančias į gyvenimą. Mirti, kad išvyt bolševikus, ir kentėti, kad sulaukti šviesesnio rytojaus, kuriuo kaip ir mes ir jie tiki. Ir tas jų pasiaukojimas turi atrast mumyse — Amerikos lietuvius didžiausio atgarsio, nežiūrint biaurios politinės komplikacijos, t. y. nežiūrint ir į tuos nepatogumus, kuriuos Amerikos lietuviams nurodo Lietuvai Vaduoti Sąjunga, atjaučiant tos naujosios Lietuvos valdžios pastangas. Neabejojame, kad ir L. Vaduoti Sąjungos biuletinių redaktoriai pagyvenę vienerius metus G. P. U. apsaugoje, kitaip vertintų esamą padėtį, su kuria, kaip neišvengiama blogybe šiuo momentu, noroms ar nenoroms, jie turi sutikti. Taigi, neatrodo, kad turėtume teisės rodytis didvyriais, kada tegalime pasiūlyti savo asmeninės gerovės labui saugotis nuo įsivaizduojamos pro-naciškos reputacijos. Ne kitaip "patogiai" galvoja šiandien kovojantieji "diktatūros šalininkai" suomiai; ne kitaip galvoja ir Lietuvos jaunimas, tūkstančiais paklojęs galvas už "diktautūrą."

(Nukelta į 6 pusl.)

TOKIU BŪDU

Pr. Lapienė

IRGI LIETUVIS

Vienas Stalino klapčiukas man rašo:

"Vienybės skiltyje TOKIU BŪDU sakai:

"Aš esu lietuvė." Na, ir aš esu lietuvis. Tai ko pyksti ant manęs? Kad iškeliu viešumon mūsų brolių ir seserų žalingą veiklą su skriauda ne tik lietuvių tautai, bet ir visai žmonijai?"

"Prof. Vyt. Bacevičius skaitė Čikagos ir apylinkės lietuviams referatą. Ar perskaitei atidžiai? Perskaityk! Palygink tąjį skirtumą, koks buvo Smetonos laikais ir Tarybinėj Lietuvoj. Tik neparausk iki ausų iš gėdos dėl tų buvusių aukštų pareigūnų, kurie gatvėj sutikę savo tėvą nuo jo gręžėsi šalin, nes jis jiems priminė prasčioką.. Tėvelis ir motinėlė prasčioko išvaizdą turėjo, už tat mokytas jų vaikelis gatvėj su jais nekalbėjo.. Palygink tą prof. Bacevičiaus pasakytą tiesą su anų laikų Lietuvos būtimi. Kultūros stabdžiai buvo nutraukti ir Lietuva milžino žingsniais žygiavo pirmyn.."

BOLŠEVIKŲ TARIMAI

Bolševikų sušaukta Čikagoj konferencija, kurioj dalyvavę iš 40 draugijų atstovai, nė vienu žodeliu neprisiminė Lietuvos būties. Mažiausių pastangų neparodė siekti jai laisvės. Jie šūkavo:

"Sudaužyti hitlerizmą, kuris šiandien savo giltiniška ranka slegia pavergtas tautas" ir tuo pačiu momentu ragino konferencijos dalyvius **eiti į pagalbą dar biauresniam išgamai!**

Konferencijoj priėmė net penkias rezoliucija, kurių svarbiausioji — **Sovietams medikalės pagalbos teikimas.**

Kaip pereitos Vienybės laidoj buvo rašyta, tie išgamos buvo pasidrąsinę prašyti paramos net iš tokių gerų lietuvių, kaip dr. Valuko. Begėdžiai!

Bolševikai tikrai neprivalėtų lietuvio vardo nešioti. Bent aš jų lietuviais nevadinu.

GAILA MUZIKO

Kažin kas parašė referatą, kurį Bacevičius bolševikų sušauktoj konferencijoj perskaitė. Reiškia, šlykštybė melo tapo papilta muziko lūpomis.

Kokiu tikslu? Vargu ir pats Bacevičius žino. Rodos, iš bolševikų didelių malonių jis nebegali tikėtis. Lietuvoj sostas irgi jo negali laukti. O ir iš kur jis sėmėsi tas žinias apie tą nepaprastą kultūros kilimą bolševikams Lietuvą užėmus?

Jei bolševikams okupavus Lietuvą, jis būtų sekęs tenykštę spaudą, jis būtų matęs, kad ir patys komisarai skundėsi dėl visokio progreso sustojimo. Jei jis būtų tenkinęsis savo tėvo laiškais, tai irgi būtų supratęs, kad ten ne pyragai buvo, nes jam rašydavo nesiskubinti į namus.

Matyti, visą išmintį gavo iš Laisvės ir Vilnies. Iš jų tas profesorius apsišvietė.

Lietuvoj Bacevičius siekė meno aukštybių, čia atvykęs— nuskendo dumble.

Poezija

MŪSŲ RYŽTAS

Nežuvo tėvynė ir amžius nežus!
Aukotis dėl jos pasirengę.
Kaip motinos veidas, mūs kraštas gražus,
Mes mylime Lietuvą brangią.

Kas laisvę pamėgo, vergais nebebus,
Galvos nebelenks prieš skriaudėją.
Savaime gyvenimas mums nuostabus,
Nes kraują kovotojai liejo.

Mes ryžtą krūtinėje ugdėm ilgai,
Ir ateitį pajėgiam kurti.
Tėvyne, mes tavo budriausi sargai,
Vienybėje stiprūs prieš smurtą.

S. LAUCIUS

MIRGANTIS PASAULIS

Šv. Petro bazilika didžiausias pastatas

Didžiausis ir gražiausis visame pasaulyje pastatas yra šv. Petro bazilika Vatikane. Katedroje gali tilpti 45 tūkstančiai maldininkų. Katedroje yra daugybė koplyčių, kuriose palaidoti popiežiai. Vidus bazilikos išpuoštas labai vertingais dailininkų kūriniais. Savo menišku panašumu, nors ir daug mažesnė yra Milano katedra, šv. Povilo bažnyčia Romoje,, Keolno katedra Vokietijoj, šv. Povilo katedra Londone, šv. Sofijos katedra Konstantinopolyje, kurią turkai 145 m. pavertė į mečetę.

ILGAS KAKLAS SENOVĖS GROŽIS

Senovės Birmanijos mergaitės buvo išmokę užsiauginti daug ilgesnį kaklą, negu jis naturaliai esti. Visa Birmanija tuomet laikėsi nuomonės, kad toks mergaičių kaklo sužalojimas yra aukščiausis grožis. Lygiai panašiai Kinijoj žalodavo mergaičių kojas, kad jos neužaugtų naturalaus dydžio. Bet dabar visoki tokie pasigražinimai yra įstatymais draudžiami.

LAURAI — VYRŲ LAIMĖJIMO SIMBOLIS

Visi pažįstam lauro medį, bet ne visi žinome, kaip jie buvo gerbiami ir branginami senovėje. Senovės graikai ir romėnai laurus laikė vyriškumo, laimėjimų ir džiaugsmo simboliu. Įvairių žaidimų metu, laimėtojams uždėdavo laurų vainikus. Tokius vainikus gaudavo žymesnieji poetai, oratoriai, karuose pasižymėję generolai. Esant kokiam laimingam įvykiui, graikai ir romėnai puošdavo savo namų priangius lauralis ir tuomet visi žinodavo, kad tokiuose namuose yra didelė džiaugsmo šventė.

IŠRADIMAI PRAEITYJE

Štai keletas išradimų, kurie daug patarnavo žmonijos progresui ir pagerėjimui.

1021 metais Gwido Arezzo išrado gaidas ir sugalvojo gamą.

1300 m. buvo išrasti akiniai.

Kortomis pradžioje lošė pakvaišęs prancūzų karalius Karolis VI, bet 1380 metais kortas ėmė vartoti visi.

Broliai Van Dyck 1402 metais sukombinavo aliejaus dažus.

1660 metais Jean Nicot atvežė į Europą tabaką.

Spilkutės imta vartoti 1672 metais.

1600 metais pradėta vartoti nosinės, o 1609 metais Europoj buvo išrasta ir pradėta vartoti kava.

Prancūziją ir Ispaniją skiria naturalė Pirinėjų kalnų siena, kuri yra 435 kilometrų ilgio ir eina iki Atlanto.

RAGANAVIMAI ŽEMAIČIUOSE

Šiandie nebesinori tikėti, kad tokie dalykai galėjo dėtis dar nelabai seniai mūsų Žemaitijoj. Štai neseniai surastas iškilmingas teismo nutarimas, kuris štai ką sako:

— 1672 metais, Girkalnyje, Žemaičių kunigaikštystės generolas Mickevičius, gen. Poplauskis ri teisėjas Valatkevičius svarstė Girkalnio gyventojos Lašienės bylą. Lašienė buvo kaltinama raganavime ir jai prikišta 14 nusižengimų:

1. Skalbdama išardė marškinių rankoves, kad nudžiūtų tų marškinių dėvėtoja.

2. Pavogė ir apžavėjo vaiko pagalvę ir kepurę, kad tas susirgtų ir akimis nematytų.

3. Sužavėjo pajuostę, užkasdama ją Bibirbos balose.

4. Į pagalvę įdėjo kaltūnų, kad džiūtis įsimestų. Numirėlių kaulus kaišiojo į pagalves, kad numirtų tie, kas ant jų gulės.

5. Į pagalvę įdėjo vanago nagą, kad barniai ir rietenos kiltų. Pieną karvėms atėmė ir maru gyvulius apleido.

6. Pievose rasas į puodelį rinko, kad nederlius ir sausmetis kiltų. Degtinę ir alų darydama žavėjo, kad nerugtų.

Už visą eilę panašių "nusikaltimų" Lašienė buvo teisiama, pagal Žemaičių vyskupo Jurgio Tiškevičiaus įsakymą, kad "visi žavėtojai, burtininkai ir sutartis su velniais darantieji turi būti kankinami ir iš žmonių draugijos išnaikint." Teismo procedūra buvo savotiška. Minėtą Lašienę pradžioj smarkiai kankino, reikalaudami prisipažinti kalta. Toji gi atsisakė prisipažinti.

Tuomet ištyrimui ar ji teisybę sako, ar meluoja, pavartota sekanti priemonė. Nelaimingai moteriškei surišo rankas, nuvežė į vidurį ežero ir įmetė vandenin. Teisėjai žiūrėjo kas toliau bus. Jei kaltinamoji greit nuskęs, tai reiškia, ją ne pilnai buvo pagirebęs velnias, jei pluduruos, tai bus ženklu, jog jai gelbsti velnias.

Minėtoji Lašienė ne iš sykio paskendo. Ji buvo iškilusi į viršų. Teisėjai padarė išvadą, kad velnias ją kilnoja. Ji buvo ištraukta, atgaivinta ir paskiau sudeginta ant laužo. Panašių atsitikimų yra buvę daug ne tik Lituvoje, bet ir kitose šalyse.

MAITINASI TIK ŽUVIMIS

Gorm sala yra netoli Naujosios Gvinėjos krantų, kurią skiria tik von der Bosch kanalas. Pati sala turi 121 kvadratinį kilometrą ir 3,200 gyventojų. Jos gyventojai yra malajų kilmės indėnai, kurie minta išimtinai tik žuvimis ir vėžliais. Tarp baltųjų žmonių, kurie protarpiais aplanko salą, jos gyventojai pagarsėjo nepaprastai įvairiu ir skaniu miasto sudarinėjimu iš žuvies ir vėžlių. Šitą maistą jie gausiai parduoda baltiesiems.

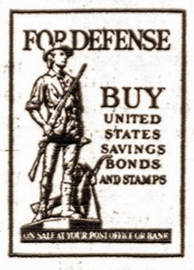

TEATRAS IR JAPONAI

Reikia žinoti, kad Japonijoje į visokį teatrą dar ir dabar žiūrima kaipo į nereikalingą ir net vulgarinį reiškinį. Todėl ten aukštesnis luomas, o ypač moterys ir mergaitės, į teatrą labai retai eina ir į artistus žiūri, kaipo į abejotinos vertės asmenis. Dar ir dabar Japonijos aristokratų vaikai niekad nebūna teatrų artistais.

MOTERYS PIRMOS PRADĖJO RŪKYT

Kuomet Kristupas Kolumbas pasiekė Ameriką, tai jis labai greit pastebėjo, jog senos indėnų moterys rūko kažin kokį džiovintą augalą. Vėliau paaiškėjo, kad tas buvo daroma dievų labui, vietoj maldos. Kuri moteriškė tingėjo melstis arba šokinėti apie ugnį, toji užsidegdavo pypkę ir leisdavo dūmus į viršų.

Po kelių dešimčių metų tas augalas pasiekė ir Europą. Pirmuoju tabako augintoju buvo prancūzų atstovas Portugalijoj Nicot. Jo vardu pavadinta ir svarbiusias elementas tabakoje — nikotinas. Septyniolktame šimtmetyje tas augalas buvo laikomas ypatingu vistu. Vėliau jį rūkė vyrai, norėdami parodyti moterims, jog jie pilni vyriškumo ir drąsos.

Mahametonai, ypač turkai, buvo labai priešingi rūkymui. Už tokį nusižengimą grasė net mirties bausmė. Vienok ir toks griežtumas nieko negelbėjo ir šiandien Turkija daugiausia gamina tabakos. Gydytoji tikrina, jog rūkymas kenkia sveikatai, nes gadina nervus, silpnina širdį, nuodija krują ir panašiai. Bet kai pažiūri, tai retas kuris gydytojų nerūko. Tokiu būdu cigarai, cigaretės ir pypkės neišnyksta.

IŠ KO DARO KAMPARĄ

Greičiausia ne visi žinome, kad kamparą daro iš tam tikro medžio sakų, kuris auga Japonijai priklausomoje Formozos saloje. Ten šių medžių auga ištisi miškai ir jų sakuima taip pat, kaip Lietuvoje iš beržų sulą.

O vadinamas stirnavas žvakes daro iš didžiausio jūrų gyvūno, banginio, galvos taukų. Banginiai daugiausia gyvena abiejų ašigalių jūrose.

FETIŠIAI ARBA LAUKINIŲ DIEVAI

Fetišiais vadinamos iš rago, medžio, metalo arba akmens padarytos figūros, kurias puslaukinės Afrikos ir Okeanijos negrų tautelės laiko dievais ir jas garbina. Milžiniškiausi fetišiai randami Marfil pajūryje, Dahomey, Markės salose ir Naujojoj Gvinėjoj. Ypač įdomių fetišių randama Olandijos kolonijų muziejuje.

Taip praėjusio karo metu Amerikos lietuvių spaudoje buvo vaizduojama Lietuva, maldaujanti užjūryje gyvenančių sūnų ir dukterų pagalbos. Bet šiandien, po tiekos metų, šiame paveiksle vėl matome Lietuvą, karo audros išgąsdintą, parklupusią, maldaujančią mūsų pagalbos...

PRŪSAI IR LIETUVIAI ILGAI NEPAMIRŠO SAVO SENŲJŲ DIEVŲ

Senovės lietuvių tikyba buvo tvirtas mūsų tautos stiprybės pamatas. Su tikėjimu rišosi dorybė ir stipri meilė artimui ir tėvynei. Vyriausias senųjų lietuvių tikybos pagrindas buvo tikėjimas nemirtingumu. Pagal savo religiją jie buvo įsitikinę, kad žmogus, dorai gyvendamas ir savo tėvų kraštą, savo namus gindamas nuo priešų, pateksiąs į Anapolį, į dangų, kuriame galės gyventi pagal žemėje įsigytus nuopelnus. Taip pat lietuviai tikėjo, kad nusidėjėliams gręsia prapultis. Išsiprašyti iš dievų šviesaus pomirtinio gyvenimo, mūsų sentėviai į šventuosius gojus, į alkvetes ir Romuvas nešdavo aukų ir savo kunigus, krivius ir krivaičius melsdavo parengti kelią į geresnį pasaulį.

Apie senovės lietuvių tikybinių apeigų ir aukojimo vietas yra daug įvairių padavimų. Be Rambyno, yra buvę ir dar daugiau panašių šventovių, kur mūsų sentėviai susieidavo garbinti Dievo ir nematomų jėgų galybės.

Iš seniausių laikų užsilikusios žinios tvirtina, kad senovės lietuviai labai religingi. Jie visą laiką jautė aplink save stiprią jėgą, didelę galybę, valdančią pasaulį, kurios jie visi priklauso ir prieš kurią jie lenkėsi, jausdamiesi esą menki ir silpni. Visame, ką lietuviai aplink save matė ir pergyveno, visuose gamtos reiškiniuose, jie žinojo kažin kokią didelę dievybę. Tos dievybės jie bijojo ir vengė ją rūstinti. Taigi, mūsų sentėviai, turėdami šitokį stiprų ir kilnų tikėjimą, negalėjo būti "pagonys" ta prasme, kaip kieno klaidingai aiškinama.

Pirmiems krikščionių mokslo skelbėjams buvo labai sunku prieiti prie lietuvių, tvirtai besilaikančių sentėvių tikybos. Krikščinybės misininkus prūsai ir lietuviai laikė priešais, norėjusiais jiems atimti brangų dalyką. Istorija žino daug atsitikimų, aiškiai nušviečiančių tuolaikinį Maž. Lietuvos gyventojų nusistatymą. Iš vakarų atėję misininkai lietuviuose būdavo nepalankiai priimti, bet dažnai būdavo ir nužudomi.

Ir dar keletą šimtmečių po pirmųjų kryžiuočių atvykimo prūsų ir lietuvių žemėse slaptai tebebuvo garbinami senieji dievai. Naujai atneštoji tikyba ilgai neprigijo dėl to, kad ji buvo skelbiama ne taikingu būdu. Vokiečių istorikai ne kartą yra pareiškę nuomonę, kad gudresnėmis priemonėmis, be karų, ramiu misijų darbu, krikščionių tikybą lietuviuose išplatinti būtų pavykę daug greičiau ir žymiai didesniu pasisekimu.

Ordinas pastatė visą eilę bažnyčių, pav. Isrutėje, Norkitėje, Gumbinėje, Katenavoje, Auluvėnuose, Ragainėje, Tilžėje, Klaipėdoje ir daug kur kitur. Jose pamaldas laikė kunigai, iš pradžių kalbėję tik vokiškai, todėl į bažnyčias tesilankė tik ordino riteriai ir vokiečių kolonistai, o ne vietiniai gyventojai. Šie dar ilgus metus slaptai susirinkdavo šventose vietose, aukojo savo dievams, kad išmelstų jų malonę. O vaidilos ir kriviai vis dar būrė ir pranašavo.... Prūsų lietuviuose žmonės iš senelių pasakojimų ir dar šiandien gerai atsimena, kur būdavo senųjų lietuvių lankomos slaptos sueigų vietos arba kur stovėjo šventi ąžuolai, prie kurių būdavo net neseniai aukojama.

Kaip lietuviai taip ir senieji prūsai dar keletą šimtmečių po ordino atėjimo tebegerbė senuosius dievus. Kronikininko Czakerto duomenimis, Sambijos pajūryje 1520 m. Suplitės kaimo gyventojai surengė dideles stabmeldiškas apeigas. Kad jūrų plėšikai nebeužpuldinėtų pajūrio gyventojų, senas prūsų vaidila vandens dievaičiams paaukojo jautį. Vyskupas, apie tai sužinojęs, Karaliaučiaus pilies kieme leido rykštėmis išplakti ne tik vaidilą, bet ir 73 Sambijos ūkininkus. Tačiau ir skaudžiosios bausmės ne daug ką tepadėjo. Jei kada nors būdavo nederlius, tvanai arba kitokia nelaimė, prūsai ir vėl aukodavo dievams gyvulius ir meldėsi senu įpročiu.

Metams einant, prūsų ir lietuvių žemėse vis daugiau žmonių pasisekdavo pakrikštyti. Pagal įsakymą kiekvienas kūdikis, vėliausiai 8 dienas po gimimo turėjo būti pakrikštytas, o suaugusieji, be išimties, turėjo bent vieną kartą per metus eiti išpažinties. Tačiau naujai įvestasis krikščioniškumas dar ilgą laiką tebuvo tik paviršutiniškas.

Krikščionių mokslas lietuviams ir prūsams buvo sunkiai prieinamas ir dėl to, kad jie nesuprato, vokiečių kalbos. A. Zwekio duomenimis, ordino laikais vyskupai kunigams draudė pamaldas laikyti lietuvių ir prūsų kalbomis, nes šitaip tikėjosi gyventojus greičiau atpratinti nuo sentėvių tikėjimo. Tačiau žmonės, svetima kalba skelbiamo mokslo, nesuprasdami, prie jo nelinko.

Daug kas pasikeitė, kai 1525 m. gerokai susilpnėjęs ordinas visiškai iširo. Neilgai trukus plačiai paplito Martyno Liuterio mokslas, ypač Hercogo Albrechto viešpatavimo laikais. Tam tikslui Prūsijos vyriausybė įkūrė daug bažnyčių ir parengė lietuviškai kalbančių kunigų, išleido lietuvių kalba Liuterio katekizmą, Šventąjį Raštą ir kitas tikybines knygas.

Bet, nežiūrint įvairių didelių pastangų, kunigų nusiskundimai nesibaigė. Dar XVII a. pabaigoje valdiniuose aplinkraščiuose kalbama apie tai, kad lietuviškose apskrityse gyventojai nemėgsta lankyti bažnyčių ir negerbia krikščionių tikėjimo. Už nesilankymą pamaldose žmonės būdavo įvairiais būdais baudžiami, dažniausiai plakimu ir prirakinimu prie bažnyčios sienų. Dažnai užsispyrimas po to būdavo didesnis. Tik XVIII a. pradžioje, ypač po baisaus maro siaubo, lietuviai ėmė gausingiau lankyti bažnyčias ir tuo metu plačiai pradėjusią veikti pietistų dvasiškus susirinkimus.

O. Vilmantienė

K. AKELAITIS
Alus, įvairūs gėrimai ir užkandžiai
★
Lietuvių "kelio galas" savas pas savą!
Tikrai linksma ir draugiška nuotaika
★
701 Lombard Street
Baltimore, Md.

DAUPHIN GRILL
PAUL GAKUS, savininkas
★
Prašom jaustis, kaip namie
VISADOS DRAUGIŠKAS PATARNAVIMAS
Įvairių rūšių gėrimai ir užkandžiai
Dauphin Grill
2301 North 8th Street
Philadelphia, Pa.
Tel.: POPlar 8755

HAVEMEYER 8-0259
RALPH KRUCH
FOTOGRAFAS
65-23 GRAND AVENUE
MASPETH, N. Y.

T. MATAS
Real Estate
43 Fox Street
Waterbury, Conn.
Tel.: 4-6036

Hartford Ave. Lunch
A. ŠVIRINAS, sav.
Geriausios rūšies likeris, vynas ir alus
Mūsų restaurane patiekiamas puikiausias maistas
Visados draugiška nuotaika, skubus ir geras patarnavimas.
36 Hartford Avenue,
New Britain, Conn.
Tel.: 6639

Universal Package Store
M. S. DAUNIS, sav.
Įvairiausių rūšių degtinė, vynas ir alus
Kreipkitės į mus — geriausias patarnavimas.
235 Elm Street,
New Britain, Conn.
Tel.: 2036

NEW BRITAIN, CONN.
Vienybės atstovas
JOHN POŠKUS, Jr.
462 Park Street

UŽSIPRENUMERUOKIT DABAR
VIENYBĘ
Seniausią Amerikos lietuvių laikraštį
IR
LIETUVA
Nepriklausomą mėnesinį žurnalą
Metinė prenumerata už Vienybę ir Lietuvą:
Jungt. Valst. _____ $4.00
Kanadoje ir kitur ____ $5.00
Prenumeratai pinigus siųskite šitu adresu:
LITHUANIAN PRESS CORP.,
193 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

KELETAS PASTABŲ MŪSŲ REIKALAIS

(Atkelta iš 4 pusl.)

Nemanau, kad ką nors galėjo įtikinti ir vėlyvesni spaudoje pasikalbėjimai tarp Lietuvos Vadavimo Sąjungos vyrų, apie kitų klaidas ir klaidingumą ir kad jų padaryti pareiškimai yra tvarkoje

Be to, paskutinė sąvaitė davė ir naujų davinių, nušviečiančių į daug vilčių sudėtą L. V. S-gos veiklą. Tai gryni skaičiai, bet daug pasakantieji apie senų ir naujų fondų veiklą. Oficialūs duomenys apie įsiregistravusius Washingtone fondus štai ką sako:

American Lithuanian Soc. of Washington, D. C. surinko $227.09. Išsiuntė $189.38. Liko 00. Administracija $37.-71.

Lithuanian Relief Committee for the Aid of Lithuanian Victims: surinko $129.50. Išsiuntė $100.44. Liko $12.02. Administracija $17.55.

Lithuanian National Fund, surinko $437.64. Išsiuntė $200.00. Liko $221.64. Administracija $16.00.

Lithuanian Relief Fund of Chicago, Ill. Surinko 00. Išsiuntė 00. Liko 00. Administracijos lėšos $894.99.

Lithuanian National Relief Fund Chicagoj, kiek žinoma, yra aukštame personaliniame ir materiališkame ryšyje su Lietuvai Vaduoti Sąjunga. Būtų juokinga daryti kokius nors komentarus prie tų davinių, bet, ta proga, turime prisipažint, kad mums, Amerikos lietuviams tautininkams turėtų būti gėda, kad, naudodamiesi brolių nelaime Lietuvoje, sugebame išleisti $894.99 dolerių administracijos reikalams, nesiuntę nė cento jiems pagelbėti. O atvirkščiai galvojant, reikia nulenkti galvą Lithuanian National Fund (Lietuvių Tautos Fondui), kuris būdamas ir puolamas ir skriaudžiamas, surinko daugiausia, pasiuntė nukentėjusiems lietuviams paremti daugiausia, o administracijos išlaidų turėjo mažiausiai. Tiesa, surinktoji suma yra labai mažutė, palyginus su laukiama ir reikalinga iš Amerikos lietuvių pagalba nukentėjusiems, bet tuo Lietuvių Tautos Fondas įrodė, kad yra vertas visuomenės pasitikėjimo.

Iki šių kelių davinių apie L. V. S-gos veiklos pradžią matosi, kad Lietuvai Vaduoti Sąjunga neina daugelio iš jos lauktu keliu — tautininkus jungti. Ji matomai turi visai kitų tikslų, nei daugelis, kad laukė ir tikėjosi iš jos. Idėja vienyti tautininkus jos panaudota tik pretekstu išeiti į gyvenimą ir pagrįsti savo įsikūrimą.

Iš susidariusios padėties teisingiausia išvada pasidarė tas daugelio puolamas, nekenčiamas ir pajuokiamas Lietuvių Tautos Fondas ir Lietuvių Amerikiečių Tautininkų Sąjunga. Jie nutarė šių metų spalio 19 d. šaukti Sąjungos seimą, kviečiant į jį visas apylinkės tautiškąsias organizacijas ir asmenis tikslu surasti prieinamą formulę amerikiečių lietuvių tautininkų nuomonė apie dabar prieinamas sveikiausias priemones nepriklausomos Lietuvos atstatymui. Seimas neturi tikslo steigti kokius nors naujus tautininkų pergrupavimus, o tik bendromis jėgomis pastudijuot kas ir kaip galima ir turėtų būti padaryta amerikiečių lietuvių tautininkų Lietuvos naudai. Tautiškosioms New Yorko ir plačiosios apylinkės organizacijoms vertėtų juo susidomėti, atsiunčiant savo atstovus ir gausingai tame seime dalyvaujant.

Vyt. Abraitis.

KASTAS DIDŽIŪNAS

Kitaip

KĄ JIS DABAR MATO

Ateina laikas, kad penkiese šeimoje turės pramisti su 12 dolerių ištisą savaitę. Marketų departamenas jau duoda lekcijas. Reiškia, mokslo sezonas jau prasidėjo...

●

Reporteris gavo dvi juodas akis. Tai tau, brol, aprašinėti kitų nelaimes!

Už ką? Už tyrą orą. Dabar žinos, kad vėlai naktį reikia ieškoti miego, o ne tyro oro, ypač Brooklyno tamsiame pajūryje.

●

Gerb. Povilas Nemeikšis tebeserga, ligoninėje. Jį aplenkęs Walteris Meiliūnas sako, kad Povilas eina sveikyn. To linki jam visi jo draugai. Tuo tarpu Meiliūnas pavyzdingai jo biznį prižiūri, ir anot jo, viskas yra O. K.

●

Šeši Zeidat pirsakymai:

Pirmas — Būk vyras, ne virbalas.

Tai reiškia, būk žmogus, ne gyvulys. Būk džentelmanas, būk didvyris, būk kuominors, ir užfundyk man cigarą!

Antras Zeidat prisakymas ir kiti iš eilės, tilsp sekančiose Vienybės laidose. Išmokit juos atmintinai — mokytesniais būsite.

●

Brolis Jurgutis tebėra ligoninėje, o visos Grand st. leidukės baisiai pavydi poniai Barborai.

●

Kodėl ponia Witchel ar Vičielienė, kasdien spaceruoja Hudsono paūpyje? Ar tai pildymas daktaro patarimo vaikščioti tyrame ore?

●

Labų dienų kūmai Ališauskienei nors per Vienybę, kadangi vis negaunu progos susitikti asmeniškai.

●

Už ką jie tau davė tas juodas akis, broli, reporteri?

— Už Jono Sutkaičio laikrodėlį. Antru sykiu jau gaunu juodas akis už laikrodėlį, kuomet plėšikai juos atima. No more laikrodėlių!

It's a shame!

●

Kuomet nieko neturi, niekas taves neužkabina. Neturėk nieko ir nebijosi nieko.

BEHIND THE SCENES

By Jos. Rachunas

Prof. X, Exponent of Dextrous Prestidigitation, Thaumaturgy, Legerdemain, Etcetera.

AN OPPORTUNITY OF ADVENTURE ON THE HIGH SEAS

Confidential reports have reached me through the N. P. Q. Syndicate Informer that a discovery of import had been made involving untold wealth. A Lithuanian deep sea diver has gained through his explorations the whereabouts of countless oysters of the Aviculidae specie. According to the reliable N P. Q. report these pearl oysters are limitless in number stretching out on the ocean bed, with every fifth one having a pearl content. This Lithuanian diver has journied to New York where he intends to prepare and organize an expedition. He realizes the rough waters ahead as his pecuniary circumstances are marked zero. He is flat on his gut. No funds. Regardless of this, he is determined to raise the necessary equipment and money for the venture. His requirements are many. Above all he wants to get a square rigged, two masted sailing vessel with a square rigged foremast and a schooner rigged mainmast. This type of brig is just the thing for pearl diving. On the other hand, if the diver is so unfortunate that he can not acquire this kind of boat, he will take anything that will suit the purpose. The diver believes that it will not be too difficult to assemble a crew of ten men for the voyage to the treasured bed of oysters The Ubangis, Camaroonians and some Baluchistanians that infest the islands near the marine bivalve mollusks are troublesome hombres and because of these peculiar people, several machine guns, mortars, rifles and ammunition will be needed to offset any possible attack which might be launched by these bad men. It will be seen that the crew will have to be courageous, fearless in order that they may be able to stand against the withering fire from the native blowguns, in case an attack should ever occur.

The money to be raised for the equipment, supplies and incidentals will be a tough job for the Lithuanian adventurer. He will depend on some enterprising investor and if that fizzles he may seek donations. His elementary plans of passing on the info to the potential donators will be printed on the circular or handbill system. For effectiveness he will promulgate his proposal on Chinese papyrus. These sheets will be distributed among those who may help. In addition to this form of advertising he will perhaps use the classified section of the local papers in which he may call for a crew of ten or eleven. Each member may be asked to furnish a half a grand. Further information can be obtained through the N. P. Q. channel.

PARDUODAMA puikiai įrengta grosernė mėsinyčia ir namas. 20 metų gerai išdirbtas biznis Philadelphijoje. Dėl adreso ir kitų informacijų kreipkitės ar rašykite į Vienybę, 193 Grand St., Brooklyn, N. Y. (36)

ANTANAS DAUKANTAS
Jony's Bar & Restaurant
948-950 JAMAICA AVE.
Tel. AP. 7-9793
RESTAURANAS IR BARAS
Didelė, graži salė vestuvėms, parėms, šokiams ir kitokioms pramogoms
★
GERAS PATARNAVIM
JAUKI NUOTAIKA
TONY'S BAR & GRILL
ANTANAS DAUKANTAS, sav.
948-950 Jamaica Ave. Cypress Hills, Brooklyn, N. Y.

ROYAL TURKISH AND RUSSIAN BATHS
LANKYKITE MŪSŲ MAUDYNES
22 Varet Street Brooklyn, N. Y.
EVergreen 4—6687

Flower
GREENHOUSE
1163 Stanley St. New Britain Ct.
C. GEDRAITIS, sav.
Įvairiausios rūšies gėlių įvairiausioms progoms galite gauti šiame didžiausiame gėlyne
Tel.: 3826-W

CLEMENT VOKETAITIS
Advokatas
66 COURT STREET
Brooklyn, N. Y.
TEL: TRIANGLE 5-3622
168 GRAND STREET
Tel.: EVergreen 8-7179

COMPLIMENTS OF
SCHOLES BAKING, Inc.
V. LUKAS, Prop.

LIETUVIŠKA DUONA — Geriausia duona
SCHOLES BAKING
532 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802
Lietuviška duona, pyragai ir įvairūs keiksai pristatomi į visas Brooklyno miesto ir apylinkės dalis. Mūsų duona pristatoma ir į kitus miestus.
Mūsų kepykloje galite gauti vestuvių, krikštynų, gimtadienių ir kitokių iškilmių pyragų

ALLIANCE HALL
Restauranas ir Baras
★
Viena iš puikiausių lietuviškų svetainių
★
Tinkama vieta visokioms pramogoms.
★
Kasdien muzika ir šokiai.
★
ALLIANCE HALL
K. Buividas, sav.
197 Grand Street,
Brooklyn, N. Y.
Tel.: EVergreen 4-6344

J. VAITULIONIS
PIRMAS LIETUVIS Chiropraktas Gydytojas
307 GRAND STREET,
BROOKLYN, N. Y.
Valandos: nuo 9 ryto iki 8 vak.
Nedėliomis ir šventadieniais
Nuo 10 ryto iki 1 po pietų

GYDOMOS CHRONIŠKOS LIGOS

KRAUJO, ODOS, NERVŲ LIGOS, Chroniškos VOTYS, Pilvo ir žarnų netvarka, pūslės ir inkstų suirimas ir kitokios vyrų ir moterų ligos gydomos moderniškais būdais. Kraujo tyrimas, urinalysis ir X-rays teisingai išaiškina ligą. Ateikite šiandien ir patikrinkite savo sveikatą.

MEDIKALĖ EGZAMINACIJA $2.00
DR L. ZINS
(Virš 30 metų privatinės ir ligoninės praktikos)
110 EAST 16 St., NEW YORK
Tarp Union Sq. ir Irving Pl.
Val. 9 ryto iki 8 vak. Sekmadieniais: 9 ryto iki 2 p.p.

JUOZO MARTINAIČIO
Gėlių Krautuvė
272 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Gėlės vestuvėms, laidotuvėms ir kitoms progoms.
Tel.: Evergreen 4-9787

LIETUVIŠKA
RESTAURACIJA
BAR & GRILL
Gaminame amerikoniško ir lietuviško stiliaus valgius. Galima gauti Amerikos ir importuotos degtinės vyno ir alaus.
Lietuviškas kumpis, rūkyti kilbasai ir kopūstai galima gauti kasdieną
Joseph Zeidat
411 GRAND STREET
BROOKLYN, N. Y.

B. J. SCHEGAUS
Real Estate ir Insurance
Norite pirkti ar parduoti namą?
Gauti paskolą?
Apsidrausti?
— Kreipkitės:
B. J. SCHEGAUS
195 Grand Street
Brooklyn, N. Y.
Tel.: EV. 7-1241

Jonas Sutkaitis,
LAIKRODININKAS, sako:
Laikas ir erdvė — didžiausi žmogaus priešai. Bet, turėdamas gerą, teisingą laikrodį ir, naudodamas moderniškomis susisiekimo priemonėmis, žmogus įveikė savo priešus.
KULTŪRINGAS ŽMOGUS NEGALI GYVENTI BE LAIKRODŽIO
JONAS SUTKAITIS
449 GRAND STREET
Brooklyn, N. Y.

Vienybės atstovas
SCRANTON, PA.
W. A. MEŠKŪNAS
132 W. Market St.

TARZANAS IR TARZELĖ

Edgar Rice Burroughs

No. 137 — Toto buvo labai piktas. Plėšikai buvo nudūrę jo motiną ir kai jis, beklaidžiodamas po džiungles užtiko Tarzaną, tai ir šis nelabai draugiškai su juo pasielgė.

Toto dar vis negalėjo užmiršti, kaip skaudžiai Tarzanas jam įspyrė ir užgavo. Jaunasis drambliukas nesuprato, kad Tarzanas tai padarė, norėdamas jo gyvybę išgelbėti.

Toto, kaip koks piktas vaikas, kuris nekaltai buvo nubaustas, norėjo kam nors atkeršyti. Netikėtai pamatęs žmogų, jis savo piktų akių nuo jo neatitraukė.

Keidas, kuris dramblius labai mylėjo, nežinojo, koks piktas priešas jo laukė. Toto jau buvo pasiruošęs puolimui. Jis laukė kada Keidas arčiau prie jo prieis.

Žiūrėkite — Tarzano apysakos tęsinys aštuntame puslapyje

ĮSPŪDŽIAI IŠ VIENYBĖS PIKNIKO NEW HAVEN, CONN.

Paskutiniu laiku Vienybė gausi parengimais. Tik ką puikiai praėjo piknikas Philadelphijoje. Štai, pereitą sekmadienį, Vienybės piknikas buvo New Havene, Conn., o šį šeštadienį bus pirmutinis Vienybės piknikas Bronxe, N. Y. Begalinių vandens plotų pakrantėje, Sea Cliff parke, Conn., pereitą sekmadienį susilaukė nuoširdžių svečių iš visų Conn. valstybės lietuvių kolonijų, o taip pat New Yorko ir New Jersey. Vieta ideališka vasaros parengimams, o ir diena pasitaikė graži, šilta, ji puošia tą puikią nuoširdžių connectikiečių lietuvių nuotaiką, kuria jie visada pasižymi.

Tolimesni svečiai buvo pirmieji. Mums iš New Yorko atvažiavus, moterys ruošė gardžius užkandžius, kuriuos pirmieji paragavo svečiai iš New Yorko ir New Jersey. Vyrai, priešakyje, su New Haveno J. Tamulevičium, ritinėjo alaus bačkas, tvarkė barą, ruošė automobiliams statyti vietas, žodžiu, darė viską svečių sutikimui. Kaip tik baigė paskutiniuosius susitvarkymus, iš visų pusių pradėjo atvažiuoti automobiliai. Svečiai rinkosi ir dižiaugsmu besišypsančiais veidais sveikinosi ir vaikščiojo po parką, salę ir jūros pakrantėje. Žinoma, nevengė užsukti ir į taip vėsų barą, kuriame vyrai, išsijuosę, pilstė putojantį ir gaivinantį alutį. O moterys visus stiprino tikrai labai gardžiais užkandžiais.

Štai pasigirdo ir muzika. Jauni ir seni pradėjo sukti ratą. O šokiams vieta ideališka. Kas maloniausia, kad ji priklauso lietuviams, Runskui ir Markeliūnui. Šokiams salė vėsi, kitoje pusėje parkas. Kur vienas kitas nėjo, visur rado malonią vietą piknikavimui ir poilsiui.

Taip linksmoje nuotaikoje, besidžiaugiant puikiu pasižmonėjimu, laikas per greitai bėgo gražioje aplinkoje. Štai ir šešta valanda. Pradėjama programa. Ją pradeda ir jai vadovauja J. Čeponis, iš Hamden, Conn. Pirmą kalbą pasakė O. Čaplinskienė iš Ansonia, Conn. Kaip visada, ji nuoširdžiais žodžiais apibūdino gyvuosius lietuvių tautinius reikalus ir skatino remti seniausią lietuvių laikraštį Vienybę, kuris gyviausiai gina lietuvių tautos reiaklus. Toliau kalbėti buvo pakviestas Antanas Mikalauskas iš Brooklyno. Jis Conn. lietuviams gerai pažįstamas. Toje valstybėje ilgai gyveno, ten sukūrė savo šeimą, ten jis pradėjo visuomeninį darbą, ten jis organizavo lietuviškus vaidinimus, dirbo LSA ir įsteigė ketvirtąjį apskritį. Daug savo jaunų dienų Antanas Mikalauskas pašventė Conn. valstybės lietuvių tautinei veiklai. Ir savo kalboje Antanas Mikalauskas ragino visus lietuvius vienybei, vieningam darbui. Seno bendraveikėjo ir draugo žodžius connectikiečiai priėmė karštais plojimais.

Vienybės redaktorius Juozas Tysliava pereitą sekmadienį dar didesniu ryžtingumu prabilo į savo senus klausytojus ir skaitytojus. — "Mes linksmai leidžiame laiką, džiaugiamės gražia diena, džiaugiamės susitikę pažįstamus, o tuo tarpu mūsų tėvynėje... vargas ir ašaros, ten žiaurią bolševikų okupaciją pakeitė kita okupacija. Iš mūsų mažos tėvynės Lietuvos 200,000 lietuvių kraugeringi Kremliaus tironai išvežė į Sibirą. Išplėšė tėvą nuo šeimos, išplėšė sūnus ir dukteris iš šeimų, be kaltės, be reikalo kankino ir kankina. Juk tai mūsų broliai, mūsų seserys, giminės ir pažįstami. Lietuvos žemė aplaistyta krauju ir ašaromis. Mes turime, mes privalome jiems padėti kuo galime. Niekad nebuvo mums taip reikalinga vienybė, kaip šiandien. Mes turime kelti balsą, kad Washingtonas, teikdamas pagalbą Sovietų Rusijai, pareikalautų iš Kremliaus, kad šis paleistų iš nelaisvės ir kančių lietuvius, kuriuos bolševikai iš Lietuvos išvežė." Juozas Tysliava kalbėjo jautriai ir širdingai. Kiekvieno akyse matėsi ašaros. Jo kalba sutikta audringu pritarimu.

Išklausę taip jautrią ir lietuvių tautos reikalus ir pareigas apimančią kalbą, visi pikniko dalyviai lyg suartėjo, pajuto bendrą pareigą ir užduotį. Ir gyvendami ta viltimi, kuria baigdamas pareiškė Juozas Tysliava, kad bendrai dirbdami, Lietuvai atkovosime pilną laisvę, visi pajuto savyje pasiryžimą dirbti ir kovoti už mūsų senosios tėvynės išlaisvinimą.

Vienybė vis pasižymi gražiomis programomis savo parengimuose. Štai ir šiame piknike connectikiečiai susilaukė staigmenos. Dar dieną, kada visi tik pradėjo linksmintis, piknikuojančių būryje pasirodė šviesiaplaukis jaunikaitis. Jis žaizdamas nuolat rankoje laikomu cigaru, vaikščiojo po parką. Mažai kas jį pažino, nors vienas kitas jį stebėjo. Tik kada programos vedėjas J. Čeponis tą šviesiaplaukį vyrą parodė publikai, visi suprato, kad tai magikas Juozas Račiūnas. Nusižiūrėjęs į kitus ir jis tarė keletą žodžių, aiškindamas magijos stebūklų galią. Pasikvietęs sau padėjėju Petrą Steponavičių iš Waterbury, Conn., pradėjo daryti stebūklus. Jų rodė keletą, jais publikoje kėlė linksmą juoką ir šiurpą. Kiek kartų Steponavičiui padedant Račiūnas piaustė virvę, bet visvien, magikui brūkštelėjus tą virvę per rankas, ji buvo sveika ir vientisa. O kiek puikių šposų jis padarė su kamuoliuku, kortomis, kiaušiniu, rinkėmis ir t.t. Žodžiu tai buvo linksmas, gražus pusvalandis, kuriuo metu visi džiaugėsi, juokėsi ir stebėjosi, kaip tas jaunas lietuvis taip mikliai ir gražiai atlieka magijos triksus. Sunkiai su juo skyrėsi publika, o paskui apie jį būriavosi seni ir jauni.

Toliau kalbėjo A. S. Trečiokas iš Newarko, N. J. Kaip paprstai, A. S. Trečiokas, rimtomis mintimis lietuviuose kėlė pairyžimo dvasią dirbti vieningai lietuvių tautos, lietuviškų organizacijų ir lietuviškos tautinės spaudos naudai. Paskutiniųjų kalbą pasakė M. Vokietaitis iš New Haven, Conn. Jis priminė visiems, kad mūsų didžiausias rūpestis, tai jaunimas. Kvietė visus atsilankyti į pikniką, kurį ruošia SLA. Pikniko pelnas, kaip tik ir skiriamas lietuviškų mokyklų išlaikymui.

Po kalbų piknikas ėjo dar pakilesne nuotaika. O žmonių būta iš visur. Iš New Yorko atvyko Tėvynės redaktorius Kleofas Jurgelionis su žmona ir draugais, iš Newarko, N. J. A. S. Trečiokas su žmona ir sūnumi, Antanas Mikalauskas iš Brooklyno, J. Poškus, Jr. iš New Britaino, A. Rekus iš New Britaino, Conn. ir kiti.

Piknikas tose sąlygose buvo visais atžvilgiais sėkmingas. O tas pasisekimas buvo dėka tokiu nuoširdžiu visų bendradabiavimu. Iš moterų pikniko pasisekimui daugiausiai dirbo — Šilkienė iš New Haven, Conn., Trečiokienė iš Hamden, Conn., Tamulevičienė iš Hamden, Čeponytė iš Hamden, Žimkiutė iš New Haven, Dičkienė iš New Haven, Dabažinskienė iš New Haven ir Barštienė iš Ansonijos. Iš vyrų daugiausia dirbo Tamulevičius, Šilkas, Cvirkas, Mačinskas ir Žvilis, visi iš New Haven, Trečiokas, Mačinskas, Čeponis ir Kripaitis iš Hamden.

V. Barčius.

KADA LIETUVOS SŪNŪS, LIEDAMI KRAUJĄ, DIDVYRIŠKAI KOVOJO,

Tai mūsų žvirbliai, panūdę tapti vanagais, telkėsi į būrius, girdamiesi vyrais esą

Didesnių žmonijos nelaimių ir katastrofų, kaip lygiai ir didelių džiaugsmų ir laimėjimų proga, visados viešumoje pasirodo virtinės žvirblių, norinčių tapti vanagais. Visados atsiranda visokių karjeristų, oportunistų ir demagogų, kurie stengiasi nepaprastą padėtį išnaudoti savo reikalams.

Mūsų tauta ypač nukenčia nuo to kirmėlyno. Kiekvienas svarbesnis mūsų tautos įvykis buvo suterštas tokių sutvėrimų niekšybe. Ypač tuo pasižymima didžiausioje Amerikos lietuvių kolonijoje, New Yorke.

Lietuvoje įvyko didelis istorinis įvykis, kuris veikiausiai nulems mūsų tautos likimą, jos ateitį, įvykis, kuris priklauso nepaprastiems ir nuostabiems įvykiams žmonijos istorijoje. Pavergtos Lietuvos kariuomenė sukilo prieš milžiniškai didesnį priešą. Pirmiau, nei vokiečių kariuomenė atžygaivo į laikinąją Lietuvos sostinę Kauną, ar į amžinąją sostinę Vilnių, Lietuvos kariuomenė sunaikino daug didesnę rusų okupantų kariuomenę, paėmė tuos Lietuvos centrus ir ten vėl iškėlė priešų nuplėštą, paniekintą ir sumintą Lietuvos Nepriklausomybės simbolį — trispalvę vėliavą. Nežiūrint kokie bus galutiniai šio karo rezultatai, šis nepaprastai drąsus ir nuostabiai sėkmingas Lietuvos kariuomenės žygis veikiausiai bus lemiamas. Tokiose sąlygose ir tokiu drąsiu ir garbingu pasiaukojimu iškelta Lietuvos vėliava Nemuno padangėje tikriausiai ir pasiliks amžinai. Lietuva bus laisva!

Toks svarbus ir reikšmingas mūsų tautos istorijoje įvykis reikėjo visame lietuviškame pasaulyje atžymėti su didžiausiu rimtumu. Kiekviena lietuvių kolonija, didelė ar maža turėjo 100 nuošimčių atžymėti tą didįjį savo tautos laimėjimą. Visi lojalūs lietuviai turėjo padėti šalin visus asmeninius ir grupinius skirtumus, tose iškilmėse visi turėjo būti TIK lietuviais.

Kada Lietuvos likimas buvo tamsus ir be vilties, tas jos karžygių pasiaukojimas prablaivino Nemuno šalies padangę. Atsirado tiesus kelias į kilnųjį tikslą. Reikėjo visiems savo menkas asmenybes ir menkavertes ambicijas padėti į šalį. Reikėjo eiti į tautos reikalą nuoširdžiai ir energingai. Reikėjo sudaryti vieningą visų lietuvių akciją, kad visi lietuviai sutartinai galėtų sušukti ir kartoti kariaujančiųjų ausims ir pasaulių galingu balsu:

Jų kraujas, jų gyvybė, neturi būti paaukotą veltui. Jie pasiaukojo Nepriklausomos Lietuvos idealui, kuris anksčiau ar vėliau turės būti įkūnytas.

Deja! Vietoj to, kiekvienas Pilypas, paskubomis susigaudęs grupelę žmonių, šaukė mitingėlį. Išnaudojo momentą, norėdamas pasirodyti, kad jis dirba. Kiekviena grupė ir grupelė kūrė komitetus ir fondus, kad galėtų pasirodyti, kad turėtų kokių nors materialų patogumų, "laimėjimų". Rezultatas labai apverktinas, liūdnas. Mitingėliai mizerni. Fondai tušti. Tokiu svarbiu momentu, kada kiekviena minutė yra brangi lietuvių visuomenėje merdėjimas, sąmyšis. Tik Lietuvos okupantų agentai, komunistai, Maskvos diriguojami, energingai tebedirba prieš lietuvių tautą. Jų biaurus paniekos balsas mūsų karžygiams skamba toli, plačiai po lietuvių kolonijas.

To liūdno vaizdo žvirbliai, norį tapti vanagais, nemato. Visokių komitetų, komitetėlių ir sąjungų pirmininkai ir kiti ambicingi žmonėliai tebedrumsčia, tebedemoralizuoja tautos reikalus. Menki žmoneliai niekada nepastebi savo silpnumo. Perdidelė asmeninė ambicija ką nors laimėti juos apakina ir apkurtina..

Gaila, kad mūsų spauda vis dar nesiryžta šio kirmelyno šluoti lauk. Labai gaila.

D. Klinga

BROOKLYNO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. JOHN WALUK
161 No. 6th Street
VALANDOS
8—10 ryte
1—2 popiet
6—8 vakare
Šventadieniais susitarus
Tel. Evergreen 8-9229

DR. BLADAS K. VENCIUS
499 Grand Street
(Dantų Gydytojas)
VALANDOS:
9 — 12 ryte
2 — 9 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel.: ofiso STagg 2-0706
Namų—JAmaica 6-3834

DR. A. J. STALONAS
218 Ridgewood Ave.
Brooklyn, N. Y.
Valandos:
1—2 p. p.
6—8 vakare
Tel. APligate 7-1433
arba Academy 2-7400

DR. A. PETRIKA
221 So. 4th Street
(DANTŲ GYDYTOJAS)
VALANDOS
9—12 ryte
1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. EVergreen 7-6868

SANITARY PLUMBING CO.
Geriausias patarnavimas — žemiausios kainos
388 BROADWAY EV. 7-4395

H. I. H. STORCH, INC.
STIKLINIAI INDAI, PUODAI IR VISOKIE NAMŲ REIKMENYS
462 BROADWAY BROOKLYN, N. Y.
EVergreen 8-7040

Važinėdami Long Island, lankykitės gražiame Great Necke
PUIKIAUSIA IR PATOGIAUSIA UŽEIGA TIK PAS
A. KASMOČIŲ
Salė šokiams. Gražus parkas. Didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų, vyno, šampano. — Puikiausias alus
RHEINGOLD EXTRA DRY
Gardūs užkandžiai. Mandagus patarnavimas.
Ten galite suruošti piknikus, išvžiavimus ir bankietus.
STEAMBOAT INN
89-91 STEAMBOAT ROAD GREAT NECK, N. Y.
Great Neck 1546

APDRAUDOS IR TURIZMO BIURAS
- Greitas ir saugus pinigų siuntimas į visas šalis
- Laivakortės greičiausiais laivais į visas šalis
- Generalinė apdrauda—namai, automobiliai ir t.t.
- Nuosavybių pardavinėjimas ir administravimas
- Pilietybės popierų reikalai
- Atliekami visi reikalai, kokiais tik kas kreipiasi
- Notaras—tvirtina visokius dokumentus

A. S. TREČIOKAS
Kampas Adams St.
314 WALNUT STREET, NEWARK, N. J.
TELEFONAS: MARKET 2-4867

BABYLON HOTEL
Pr. ir A. Lapės, sav.
Babylon, Long Island, N. Y.
Nepamirškite, kad jūs — laukiamas svečias
Kur jūs rasite gražesnę vietą, kaip
BABYLON HOTEL
Tel.: Babylon 1449

SALDAINIŲ KRAUTUVĖ
202 Grand Street
LEDAI, SODĖ, CIGARAI, CIGARETĖS, SALDAINIAI IR VAIKŲ ŽAISLAI
Foto reikmenys, išaiškinamos nuotraukos
SALDAINIŲ KRAUTUVĖ
202 Grand St. Brooklyn, N Y.

HENRY'S
SALDAINIŲ IR LEDŲ KRAUTUVĖ
199 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
(šale Vienybės)
GARDŪS NAMIE GAMINTI LEDAI. GERIAUSIOS RŪŠIES SALDAINIAI, ĮVAIRŪS UŽKANDŽIAI, SODĖ
Pietūs tarp 12 ir 2 val.
HENRY FICK, Sav.
Tel. EVergreen 4-8848

VIENINTĖLĖ LIETUVIŲ BALDŲ KRAUTUVĖ
GRAND FURNITURE CORP CHAIR
409 ir 436 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Tel.: EVergreen 7-8451
MARIJA PETRAITIENĖ IR SŪNŪS
Mes patys gaminame ir pardavinėjame geriausios rūšies baldus
Duodame lengvomis išsimokėjimo sąlygomis, be jokių nuošimčių
Ateikite pasižiūrėti mūsų pardavinėjamų baldų ir, tyčia, palyginkite mūsų kainas su kitų krautuvių kainomis
Jūs niekur kitur negausite pigiau, kaip Petraičių Krautuvėse.
Jūs mokėsite už baldus, o ne už jų papuošimą

KNAPP MANSION
PUIKI SALĖ BANKIETAMS, VESTUVĖMS IR KITOKIOMS PRAMOGOMS
554 Bedford Aveneu Brooklyn, N. Y.
Sav. NUSSDORF EVergreen 7-8470

PARK FLORIST
GĖLININKAS
MOTIEJUS MAŽEIKA, SAV.
79-01 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y.
Tel.: VIrginia 9-3112
Gėlės įvairioms progoms: laidotuvėms, vestuvėms, baliams ir t.t.
Taip pat nuomojam palmes.

VIENYBĖS PIKNIKAS BRONXE

VAŽIUOKITE BRONX PARK LEXINGTON AVE. ARBA 7-TH AVE. EXP. EAST IKI 177 ST. VĖLIAU — CROSSTOWN IKI HAVEMEYER AVE., IKI PIKNIKO.

Šį šeštadienį, rugsėjo 6 d., Bronxe ypatinga diena. Čia bus pirmasis spaudos piknikas. Bronxo lietuviai paskutiniu laiku tik ir kalba apie šį pikniką. Visi juk gerai žino, kad Vienybės pareigimai pasižymi ypatingai puikiomis programomis. Į Vienybės piknikus iš įvairių vietų suvažiuoja daug geros valios lietuvių. Bronxo piknike laukiama vienybiečių iš New Jersey, Brooklyno, New Yorko, Long Island ir kitų vietų. Pikniko ruošime talkininkauja Bronxo lietuvių draugijos ir šiaip žymūs veikėjai. Nė vienas neapsivils, kaz nutars šį šeštadienį praleisti bronxiečių tarpe.

Piknikui pasirinkta vieta Hoffmann's Casino ir parkas tinka visokiam orui. Jei bus gražus oras, piknikausime puikiame parke, jei kartais niauktusi padangė, ar pradėtų lyti, galime linksmintis ir šokti dviejose Hoffmanno casino salėse. O ir programa piknikui parinkta puiki. Be kitų, kalbą pasakys Vienybės redaktorius Juozas Tysliava. Išgirsime sveikų minčių Lietuvos ir Europos gyvaisiais reikalais. Bet tai ne viskas, — mes pamatysime magiką, stebūkladarį Juozą Račiūną. Jis savo magijos stebūklais stebino visą Ameriką, o paskutiniu metu puikiausiai pasirodė Philadelphijoje ir New Havene. Pamatę žmonės Juozo Račiūno magijos stebuklus, visi stebėjosi tais nepaprastais lietuvio gabumais. Ir tai ne viskas. Prie puikaus orkestro galėsime šokti ir linksmintis visą dieną ir naktį.

Todėl nė vienas bronxietis lietuvis šeštadienį, rugsėjo 6 d., nelieka nemuose. Visi renkasi į Vienybės pikniką Bronxe, 1118 Havemeyer Ave.

Piknikui ruošti komitetas visus Brooklyno, New Yorko, New Jersey lietuvius kviečia piknike dalyvauti.

PIKNIKO RENGĖJŲ KOMITETAS

IŠ OPERETĖS CHORO VEIKLOS

Brooklyno jaunimui bus svarbus įvykis sekančią savaitę. Kas Operetė choras vėl pradės dainų praktikas. Tai bus penktadienį, rugsėjo 12 d., Piliečių Klube, 280 Union Ave., Brooklyne, 8 val. vakare.

Operetės choro nariai mano, kad yra gera vasaros metu atostogauti, bet visi sutinka, kad dar geriau, kai choras praktikuoja, kai visi nariai susirenka į daiktą.

Choro valdyba neabejoja, kad susirinks visi senieji choro nariai ir narės, nes vieni kitų pasiilgstame meno darbe. Bet kartu choro valdyba nuoširdžiai kviečia prisidėti prie Operetės choro ir naujus narius, ypač mes laukiame daugiau mergaičių įstojant į chorą. Žinoma, priimsime su atviromis širdimis ir naujus narius vyrus.

Taigi, iki pasimatymo rugsėjo 12 d. 8 val. vakare, Piliečių klube.

Genevaitė K. Vitaitytė.

Uršulė Janušienė ligoninėje

Uršulė Janušienė, 316 So. 4th St., Brooklyn, N. Y. paskutiniu laiku nesveikavo ir atsigulė ligoninėje, operacijai. Kaip ilgai bus ligoninėje, dar nežinoma.

Vienybėje galima gauti dainelių

Amerikos lietuvių jaunimas, ypač chorai, labai pasigenda lietuviškų dainelių su gaidomis. Tokių lengvų ir linksmų dainelių rinkinys neseniai yra pasirodęs rinkoje. Visas šias daineles yra parašęs žinomas rašytojas Jonas Steponaitis. Šioms dainelėms gaidas yra sumetę tokie žinomi kompozitoriai, kaip Ričardas Kurdinaitis ir Juozas Žilevičius. Šis naujų lietuviškų dainų rinkinys išleistas Svirplio vardu. Tai tikrai tinkamos jaunimui dainuoti. Knygelė kaštuojo 1 doleris. Ją galima gauti Vienybėje, 193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Adolfas Pečkaitis kariuomenėn

Adolfas Pečkaitis, 598 Grand St., Brooklyn, N. Y., pašaukats karinei tarnybai. Rugsėjo 4 d. išvyko į Camp Upton, N. Y.

Visiems žinotina maisto krautuvė

Mažai kam iš lietuvių yra žinoma, kad 7913 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y., lietuviai turi labai įdomią maisto krautuvę. Oficialus šios krautuvės vardas **Thomson's Health Food Store.** Mat, šioje krautuvėje gaunamųjų produktų ypatybė yra ta, kad jie atstoja vaistus. Kitais žodžiais tariant, tie, kurie maitinsis šioje krautuvėje gaunamais produktais, išvengs įvairių ligų, kurios žmones, nepaisančius maisto vertės, dažnai apnyksta. Šios krautuvės savininkas, J. W. Tankūnas - Thomson yra išėjęs specialų mokslą. Kiekvienam patartina atsilankyti šioje sveikatos krautuvėje ir įsitikinti jos maisto produktų vertingumu. Jos savininkai, Thomson ir jo žmona Sofija, tikrai yra simpatingi ir kultūringi žmonės.

Svečiuose tarp Bronxo vienybiečių

Važinėdamas po Didįjį New Yorką, užsukau ir į Bronxą. Pirmiausia aplankiau Jankauskus, 1456 Harrod Ave. Jankauskai labai gražiai gyvena, turi du didelius, puikius namus, esančius gražioje miesto dalyje. Ta proga, man teko susipažinti su Jankausko broliu, Vincu, kuris, kaip man pareiškė, jau 30 metų, kai skaito Vienybę. Broliams Jankauskams labai patinka Juozo Tysliavos redaguojama Vienybė. Bronxietis Jonas Jankauskas, ta proga, ne tik sumokėjo Vienybės ir Lietuvos prenumeratas, bet taip pat įteikė dviejų dolerių auką Vienybės linitipo fondui. Vienybės vardu, Jankauskams tariu nuoširdų padėkos žodį.

J. Krunklys

Vienybė, kaipo dovana vyrui

Brooklyne vieši Katerina Ligeikienė iš Pittston, Pa. Į Brooklyną atvyko aplankyti savo sūnų ir dukterį. Tolima viešnia lankėsi Vienybėje, ta proga, užsukdama pas jos kaimynus Buivydus. Viešėjimu Brooklyne Ligeikienė labai patenkinta. Su ja iš Pittstono atvyko ir Elzbieta Ramanauskienė.

Katerina Ligeikienė galvojo kokią dovaną ji galėtų parinkti savo vyrui. Galvojo ir sugalvojo: geriausia dovana— Vienybė. Ji ir užprenumeravo vyrui Vienybę metams. Sako, tokią dovaną jis turės ištisus metus.

LIETUVIŲ RADIJAS

Juozo Ginkaus vadovaujamos radijo programos yra leidžiamos iš WNCW 1600 kc. pirmadieniais 8:30 v. v. ketvirtadieniais 7:30 v. v. ir šeštadieniais 6:30 v. v.

SVEČIAI IŠ NEW BRITAINO

Pereitą šeštadeinį Brooklyne lankėsi newbritainiečiai Stella Kasperienė su sūnum ir dukterimi ir Adelė Levulienė su savo vaikais. Jie visi lankėsi Venybėje. Iš Brooklyno jie visi automobiliu išvyko į Pennsylvanijos valstybę aplankyti savo giminių ir draugų.

DIDELIS RADIJO BALIUS NEWARKE

Rugsėjo 28 d. sekmadienį, 4 val. po piet, Parapijos salėje, Adams ir New York Ave. kampas, Newarke, bus didelis radijo balius. Šį balių rengia naujosios lietuvių radijo programos leidėjai ir jų draugai. Baliuje bus įdomi programa. Bus gėrimų ir užkandžių. Šokiams gros didelis orkestras. Smulkiau ir plačiau apie šį balių pranešama šeštadieniais nuo 4:30 iki 4:45 iš WBNX (1380 kc.) stoties, kur leidžiama lietuvių radijo programa.

Tautos Fonas išleido ženklelius

Lietuvių Tautos Fondas išleido gražius, lietuviškus, tauginius ženklelius. Ženkleliai apvalios formos ir tinka nešioti apsiausto atlape. Ženklelyje skrieja Lietuvos Vytis, ženklelio raudonas fonas. Virš Vyčio reikšmingas šūkis — "gelbėkime Lietuvą", apačioje Gedimino stulpai ir raidės L.T.F. — reiškiančios Lietuvių Tautos Fondą.

JIE NIEKINO AMERIKOS VĖLIAVĄ

Vienybės skaitytojas, Brooklyne, mums rašo:

"Neseniai Vienybėje buvo parašyta, kad Laisvės redaktorius jau gailisi Lietuvos himno ir vėliavos. Jūs labai gerai jiems užtepėte, pasakydami, kad Laisvės redaktoriai dar visai neseniai tą himną ir vėliavą niekino.

Yra dar ir kitas dalykas, dėl kurio Brooklyno lietuvaims reikėtų atkreipti dėmesį. Pavyzdžiui, Laisvės radijo programa pradedama Amerikos himnu. Bet, palyginti, dar visai neseniai Laisvės redaktoriai Amerikos himną, jos vėliavą niekino nemažiau, negu Lietuvos himną ar vėliavą.

Aną metą Lietuvių Piliečių Klubas Brooklyne, pasistatęs savo namą, norėjo jo paveik slą įdėti vietos laikraščiuose. Kodėl Laisvė nedėjo to Piliečių Klubo namo paveikslą? Ogi todėl, kad jis buvo papuoštas Amerikos vėliavomis...

Dabar tie veidmainiai gieda Amerikos himną, bėgioja su Amerikos vėliava... Tai vis todėl, kad jų tėvui Stalinui riesta."

MIRĖ

JURGIS MIKALIŪKŠTIS, 55 m. amžiaus, 278 Cooper St., Brooklyn, N. Y. Mirė rugp. 29 d. Palaidotas rugsėjo 2 d. Šv. Jono kapinėse. Laidojo Juozas Garšva.

WILLIAM SEVERIN, 29 m. amžiaus, 73-31-68 Ave. Midle Village. Mirė rugsėjo 1 d. Palaidotas rugs. 3 d. Kalvarijos kapinėse. Liko tėvai, dvi seserys ir du broliai. Laidojo Juozas Garšva.

JONAS MATIEJŪNAS, 11-47 Glenmore Ave., Brooklyn. Mirė rugpiūčio 31 d. Palaidotas rugsėjo 3 d. Šv. Jono kapinėse. Liko žmona Domicelė, du sūnūs, Jonas ir Povilas, sesuo Veronika ir švogeris Gutauskas. Laidojo Šalinskas.

JONAS TAREILA NORTH CAROLINOJ

Žinomas Amerikos lietuvių kultūrinės veiklos veteranas Jonas Tareila su dukteria Elena, iš Waterbury, Conn., dabar vieši aukštuose, padanges remančiuose, šiaurinės Carolinos kalnuose. Ilsėdamasis tolimoje vakarų šiaurėje, Jonas Tareila nepamiršo ir mūsų. Jis siunčia visiems rytiečiams linkėjimų iš "dūmų nių kalnų". Tareila, kaip ir jo duktė Elena, labai patenkinti savo atostogoms.

VIENYBĖS AGENTAS

JONAS KRUNKLYS, kaipo generalinis Vienybės agentas New Yorke ir apylinkėse, šiuo metu laikraščio reikalais ypač energingai rūpinasi. Keleto dienų laikotarpyje Jonas Krunklys gavo eilę naujų skaitytojų Vienybei ir Lietuvos žurnalui. Ta pačia proga, lankydamasis Brooklyne ir apylinkėse lietuviuose, Jonas Krunklys priima ir senąsias Vienybės ir Lietuvos žurnalo prenumeratas.

ŠIOMIS DIENOMIS

Rugpiūčio 29 d. Al. Purvėnas minėjo savo gimtadienį. Tą pačią dieną jam buvo suruošta puota, į kurią susirinko daug draugų.

Vincas Karaktinas susituokė su Paulina Goštautaitė.

Praėjusį šeštadienį Elena Jakubauskaitė, 35 Ten Eyck St., Brooklyne, ištekėjo už A. Grigonio iš Bronxo.

Praėjusį sekmadienį Edv. Urbonas, 138-33 Lloyd Rd. Jamaica, L. I. minėjo savo gimtadienį. Ta proga, jį pasveikino ir apdovanojo jo motina ir draugai.

Praėjusį šeštadienį savo gimtadienį minėjo Adelė Torinimo iš Darby, Pa. Ta proga, ją pasveikino ir apdovanojo jos motina Julė Čepkauskeinė, 976 Glenmore Ave., Brooklyn, N. Y.

Rugsėjo 7 d. Angelina Maslaukaitė ištekėjo už Andriaus Vancevičiaus. Jaunoji yra Apreiškimo parapijos choristė.

Alice Marcinonytė, Antano ir Katrinos Marcinonių duktė, 92 Horatio St., New Yorke, išvyko paskutiniams mokslo metams į Lietuvių Šv. Pranciškaus Akademiją, Pittsburgh, Pa.

Trečiadienio naktį grįžo iš Montrealo Jonas Valaitis ir Domas Klinga. Juodu dalyvavo Kanados lietuvių seime, įvykusiame praėjusią savaitę Motreale.

MENDERIŲ SVEČIAI VIENYBĖS LINOTYPO FONDUI SUDĖJO AUKĄ

White Sulphur Springs, N. Y. — Vasarai jau rudenėjant, dar daugelis skuba pasidžiaugti paskutinėmis puikaus oro savaitėmis. Šiame krašte rudenį darbo žmonėms poilsiui duodama viena diena magaryčioms, tai Labor Day. O šiais metais, kaip tyčia, darbo diena pasitaikė pirmadienį, tai daugelis turėjo progos gauti triejų dienų atostogų. Tad ir gražioje Menderių farmoje per šias šventes susirinko daug svečių, ypač iš Long Island, Brooklyno ir kitų vietų. Svečių Menderiai tomis dienomis susilaukė apie 40. Visiems užteko ir vietos ir sveiko, gardaus maisto.

Geri pažįstami ir draugai, plačiuose laukuose ir gražiuose kalnuose puikiai praleido. Kaip tik tomis dienomis visi Menderių svečiai turėjo puikių staigmenų. B. Ambrozė šventė savo gimtadienį. Jį visi svečiai tinkamai pasveikino ir vakarą atšventė jo pagerbimui. Jonas Atkočaitis tikrai sugalvojo nepaprastą staigmeną. Iki šiol mes žinojome, kad Jonas Atkočaitis darydavo ir rodydavo tik ty lias filmas, o štai jis pereitą šeštadienį Menderių farmoje parodė garsinę filmą. Ji patiko ir jaunimui ir seniems. Juk tai puikus dalykas ilsintis rezorte, čia, pat pamatyti ir garsinę filmą.

Maža to, kaip jau buvo pranešta, Ant. ir Kazys Jankai įsigijo naują biznį —Hotel Clair, Youngsville, Sullivan County, N. Y. O tas puikus viešbutis yra netoli Menderių farmos. Pereitą sekmadienį Jankai šventė savo naujo biznio įkurtuves, atidarymą. Į šias įkurtuves nuvyko ir Menderių svečiai, o taip pat Juozas Ambroziejus su jauniausia dukrele, lankęsi pas Menderius. Įkurtuvės buvo draugiškos, geroje nuotaikoje visi Jankams linkėjo gero pasisekimo naujame biznyje.

Taip puikiai praleidę šventes, Vienybės draugai nepamiršo ir savo laikraščio Vienybės. Jie sudėjo 24 dolerius Vienybės naujo linotipo fondui. Prie šios sumos aukomis prisidėjo — Menderiai ir K. Jankus su žmona po 5 dol., inž. K. Pusnikas 2 dol. P. Jankus ir žmona, P. Atkočaitis ir žmona, G. Norkus ir žmona, J. Diržis ir žmona, J. Atkočaitis ir žmona, B. Ambrozaitis, Povilanskienė su dukrele, A. Matulis ir žmona, Petro Pusniko žmona, A. Budraitienė su dukterimi, J. Anskaitienė — visi po dolerį, K. Butėnienė ir K. Zorlanda po 50c. Tai graži auka Vienybei. Gražus pavyzdys nepamiršti savo laikraščio.

Šventės praėjo, tačiau Menderių farmoje svečių dar vis netrūksta, nes gražų rudenį, gražu kalnuose. O juk dar oras gana puikus ir šiltas.

Didžiajam lietuvių tautos darbuotojui

KUN. DR. JONUI NAVICKUI MIRUS,

Lietuvos Generalinis Konsulas Jonas Budrys, savo ir visų Generalinio Konsulato tarnautojų vardu, reiškia gilią užuojautą giminėms, Tėvų Marijonų Kongregacijai ir Marianapolio Kolegijai.

TARZANAS IR TARZELĖ

Edgar Rice Burroughs

No. 138 — Keidas, pamatęs tokį piktą drambliuką, kuris jį taip smarkiai rengėsi pulti, greitai ištraukė savo lanką ir buvo besirengiąs paleisti strėlę.

Bet Keidas strėlės nepaleido. Tarzanas jį išmokė tuos draugiškus gyvulius mylėti, nežiūrint to, kad jam gręsė pavojus, jam buvo perdaug skaudu nekaltą gyvulį sužeisti.

Keidas bandė nuo drambliuko pabėgti. Jis buvo miklus ir greitas, bet jam nepasisekė iš drambliuko išsisukti. Besiskubindamas, jis sukniupo ir pargriuvo.

Keidas dar bandė atsikelti ir bėgti toliau, bet jis nespėjo. Piktasis drambliukas, šnervę išpūtęs, puolė Keidą, ir atrodė, kad vaikėzą sumindžios.

Kas bus toliau— žiūrėkite kitame Vienybės numery